

КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН ӨКМӨТҮ

ТОКТОМ

2011-жылдын 23-августу № 496

Кыргыз Республикасында жогорку кесиптик билим берүүнүн эки деңгээлдүү түзүмүн белгилөө жөнүндө

(КР Өкмөтүнүн 2012-жылдын 4-июлундагы № 472, 2014-жылдын 22-июлундагы № 405 токтомдорунун редакцияларына ылайык)

"Билим берүү жөнүндө" Кыргыз Республикасынын Мыйзамына ылайык, кесиптик жогорку билим берүүнү эл аралык билим берүү мейкиндигине интеграциялоо жана бюджеттик каражаттарды пайдалануунун натыйжалуулугун жогорулатуу максатында Кыргыз Республикасынын Өкмөтү

ТОКТОМ КЫЛАТ:

1. Кыргыз Республикасында 2011-2012-окуу жылынан тартып айрым адистиктерди кошпогондо "бакалавр", "магистр" академиялык даражаларын ыйгаруу менен жогорку кесиптик билим берүүнүн эки деңгээлдүү түзүмү белгиленсин.

2. Төмөнкү тиркелгендер бекитилсин.

- Кыргыз Республикасынын жогорку кесиптик билим берүүсүнүн мамлекеттик билим берүү стандартынын "бакалаврды" даярдоо багыты боюнча макети;

- Кыргыз Республикасынын жогорку кесиптик билим берүүсүнүн мамлекеттик билим берүү стандартынын "магистрди" даярдоо багыты боюнча макети;

- Кыргыз Республикасынын жогорку кесиптик билим берүүсүнүн мамлекеттик билим берүү стандартынын _____ адистиги боюнча макети;

- Бүтүрүүчүгө "бакалавр" академиялык даражасын ыйгаруу менен ырасталган жогорку кесиптик билим берүүнүн даярдоо багыттарынын тизмеги;

- Бүтүрүүчүгө "магистр" академиялык даражасын ыйгаруу менен ырасталган жогорку кесиптик билим берүүнүн даярдоо багыттарынын тизмеги;

- Бүтүрүүчүгө "адис" квалификациясын ыйгаруу менен ырасталган жогорку кесиптик билим берүүнүн адистиктеринин тизмеги.

3. Бул токтомдун аткарылышын контролдоо Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн Аппаратынын билим берүү жана маданият бөлүмүнө жүктөлсүн.

4. Бул токтом расмий жарыяланган күндөн тартып күчүнө кирет.

**Кыргыз Республикасынын
Премьер-министри**

Ө. Бабанов

Кыргыз
Республикасынын
Өкмөтүнүн
2011-жылдын 23-
августундагы
№ 496 токтому менен
бекитилген

**Кыргыз Республикасынын жогорку кесиптик
билим берүүсүнүн мамлекеттик билим берүү
стандартынын "бакалаврды" даярдоо багыты боюнча
МАКЕТИ**

*(КР Өкмөтүнүн 2012-жылдын 4-июлундагы № 472 токтомунун редакциясына
ылайык)*

1. Жалпы жоболор

1.1. Жогорку кесиптик билим берүүнүн _____

(тизме боюнча коду - багыттын толук аталышы)

багыты боюнча ушул Мамлекеттик билим берүү стандарты "Билим берүү жөнүндө" Кыргыз Республикасынын Мыйзамына жана Кыргыз Республикасынын Өкмөтү билим берүү жаатындагы аныктаган тартипте башка ченемдик укуктук актыларына ылайык, Кыргыз Республикасынын Билим берүү жана илим министрлиги тарабынан иштелип чыккан жана Кыргыз Республикасынын Өкмөтү аныктаган тартипте бекитилген.

Бул Мамлекеттик билим берүү стандартын аткаруу бакалаврларды даярдоо боюнча кесиптик билим берүү программаларды ишке ашыруучу бардык жождор үчүн уюштуруучулук-укуктук формаларына карабастан милдеттүү болуп эсептелет.

1.2. Терминдер, аныктамалар, белгилөөлөр, кыскартуулар (Жогорку кесиптик билим берүүнүн ушул мамлекеттик билим берүү стандартында пайдаланылган негизги терминдер жана аныктамалар көрсөтүлөт).

Жогорку кесиптик билим берүүнүн ушул Мамлекеттик билим берүү стандартында "Билим берүү жөнүндө" Кыргыз Республикасынын Мыйзамына жана Кыргыз Республикасы жогорку кесиптик билим берүү жаатында белгиленген тартипте кабыл алган эл аралык документтерге ылайык терминдер жана аныктамалар пайдаланылат.

- негизги билим берүү программасы - максаттарды, күтүлүүчү натыйжаларды, даярдоонун тийиштүү багыты боюнча билим берүү процессин ишке ашыруунун мазмунун жана уюштурулушун регламенттөөчү окуу-методикалык документтердин жыйындысы;

- даярдоонун багыты - ар түрдүү профилдеги, фундаменталдуу даярдоонун жалпылыгы негизиндеги интеграцияланган жогорку кесиптик билимдүү кадрларды (адистерди, бакалаврларды жана магистрлерди) даярдоо үчүн билим берүү программаларынын жыйындысы;

- профили - негизги билим берүү программасынын конкреттүү бир түргө багытталышы жана (же) кесиптик иш объекти;

- дисциплиналардын цикли - окутуунун, тарбиялоонун белгиленген максаттарына жана натыйжаларына карата белгилүү бир логикалык жыйынтыкка ээ болгон билим берүү программасынын бир бөлүгү же окуу дисциплиналарынын жыйындысы;

- модуль - окутуунун, тарбиялоонун белгиленген максаттарына жана натыйжаларына карата белгилүү бир логикалык жыйынтыкка ээ болгон окуу дисциплинасынын бөлүгү;

- компетенттүүлүк - тийиштүү тармакта кесиптик иш жүргүзүү үчүн зарыл жекече сапаттардын, билимдердин, билгичтиктердин жана көндүмдөрдүн кыймылдуу комбинациясы;

- бакалавр - академиялык даража, ал 4 жылдан кем эмес окуу мөөнөтү менен билим берүүнүн тийиштүү негизги билим берүү программаларын ийгиликтүү өздөштүргөн адамдарга аттестациянын натыйжалары боюнча ыйгарылат жана ага ээ болгондорго белгилүү бир кесиптик иш жүргүзүүгө же тийиштүү багыт боюнча "магистр" академиялык даражасын алуу үчүн окуусун улантууга укук берет;

- магистр - академиялык даража, ал тийиштүү багыт боюнча бакалавр академиялык даражасына ээ болгон жана эки жылдан кем эмес ченемдик окуу мөөнөтүндө жогорку кесиптик билим берүүнүн негизги билим берүү программаларын ийгиликтүү өздөштүргөн адамдарга аттестациянын натыйжалары боюнча ыйгарылат жана ага ээ болгондорго белгилүү бир кесиптик иш жүргүзүүгө же аспирантурада окуусун улантууга укук берет;

- кредит (зачеттук бирдик) - негизги кесиптик билим берүү программасынын сыйымдуулугунун шарттуу өлчөмү;

- окутуунун натыйжалары - негизги билим берүү программасы модулу боюнча окуунун натыйжасында ээ болгон компетенциялар.

1.3. Кыскартуулар жана белгилөөлөр (Жогорку кесиптик билим берүүнүн ушул мамлекеттик билим берүү стандартында колдонулган негизги кыскартуулар көрсөтүлөт).

Ушул Мамлекеттик билим берүү стандартында төмөндөгү кыскартуулар колдонулат:

МББС - Мамлекеттик билим берүү стандарты;

ЖКББ - жогорку кесиптик билим берүү;

НББП - негизги билим берүү программасы;

ОМБ - окуу-методикалык бирикме;

НББП ДЦ - негизги билим берүү программасынын дисциплиналарынын цикли;

ЖИК - жалпы илимий компетенциялар;

ИК - инструменталдык компетенциялар;

КК - кесиптик компетенциялар;

СИЖМК - социалдык-инсандык жана жалпы маданий компетенциялар.

2. Колдонуу тармагы

(ББС аныктамасы берилет, милдеттүү аткаруу көрсөтүлөт).

2.1. Жогорку кесиптик билим берүүнүн ушул Мамлекеттик билим берүү стандарты (мындан ары - ЖКББ МББС) бакалаврларды даярдоо багыты боюнча негизги билим берүү программаларын ишке ашыруудагы милдеттүү нормалардын, эрежелердин жана талаптардын жыйындысы жана _____

(тизме боюнча коду - багыттын толук аталышы)

уюштуруучулук-усулдук документтерди иштеп чыгуу, лицензиясы же Кыргыз Республикасынын аймагында мамлекеттик аккредитациясы (аттестациясы) бар, бардык жогорку кесиптик билим берүүчү билим берүү мекемелеринин (мындан ары - ЖОЖдор), уюштуруучулук-укуктук формаларына карабастан жогорку кесиптик билим берүүнүн негизги билим берүү программаларын өздөштүрүү сапатын баалоо үчүн негиз болуп эсептелет.

2.2. (ЖКББМББСын негизги пайдалануучулар көрсөтүлөт).

Ушул ЖКББ МББСын _____

(тизме боюнча коду - багыттын толук аталышы)

Багыты боюнча негизги пайдалануучулар төмөнкүлөр болуп саналат:

- жождордун администрациясы жана илимий-педагогикалык курамы (профессордук-окутуучулук курам, илимий кызматкерлер), өздөрүнүн жождорундагы ошол багыт жана даярдоонун деңгээли боюнча илимдин, техниканын жана социалдык чөйрөнүн жетишкендиктерин эсепке алып, негизги кесиптик билим берүү программаларын иштеп чыгуу, натыйжалуу ишке киргизүү жана жаңылоо үчүн жооптуу адамдар;

- жождун даярдоонун ошол багытындагы негизги билим берүү программасын өздөштүрүү боюнча өзүнүн окуу ишин натыйжалуу ишке ашыруу үчүн жооптуу студенттер;

- тийиштүү кесиптик иш чөйрөсүндөгү адистердин жана иш берүүчүлөрдүн бирикмелери;

- Кыргыз Республикасынын билим берүү чөйрөсүндөгү аткаруу бийлигинин борбордук мамлекеттик органынын тапшыруусу боюнча негизги билим берүү программаларын иштеп чыгууну камсыз кылуучу окуу-методикалык бирикмелер жана кеңештер;

- жогорку кесиптик билим берүүнү каржылоону камсыз кылуучу аткаруу бийлигинин мамлекеттик органдары;

- аткаруу бийлигинин жогорку кесиптик билим берүү системасында мыйзамдардын сакталышына контролду камсыз кылуучу, жогорку кесиптик билим берүү чөйрөсүндө аттестацияны, аккредитацияны жана сапатка контролду жүзөгө ашыруучу ыйгарым укуктуу мамлекеттик органдары.

2.3. Абитуриенттердин даярдыгынын деңгээлине талаптар.

2.3.1. "Бакалавр" академиялык даражасын алуу менен жогорку кесиптик билим алууга талапкер абитуриенттин билим деңгээли - жалпы орто билим же кесиптик орто (же кесиптик жогорку) билим.

2.3.2. Абитуриенттин жалпы орто билими же кесиптик орто (же кесиптик жогорку) билими тууралуу мамлекеттик үлгүдөгү документи болушу керек.

2.3.3. Искусство жана дене тарбия жаатындагы бакалаврларды даярдоого кабыл алууда жогорку окуу жайы кесиптик багыттагы кошумча кирүү сынактарын өткөрүү укугуна ээ.

3. Даярдоонун багыттарынын жалпы мүнөздөмөсү

(Ушул багытта жогорку билим берүүнүн кайсы деңгээли (бакалавр, магистр, адис) ишке ашырылары, окууну бүтүшү менен аларга кайсы академиялык даража же квалификация ыйгарылары көрсөтүлөт).

3.1. Кыргыз Республикасында _____

(тизме боюнча коду - багыттын толук аталышы)

даярдоо багыты боюнча төмөнкүлөр ишке ашырылат:

- бакалаврларды даярдоо боюнча ЖКББ НББП;

- магистрлерди даярдоо боюнча ЖКББ НББП.

Бакалаврларды даярдоо боюнча ЖКББ НББПны толугу менен өздөштүргөн жана белгиленген тартипте мамлекеттик жыйынтык аттестациясынан ийгиликтүү өткөн жогордун бүтүрүүчүлөрүнө "бакалавр" академиялык даражасын ыйгаруу менен жогорку билими тууралуу диплом берилет.

Магистрлерди даярдоо боюнча ЖКББ НББПны толугу менен өздөштүргөн жана белгиленген тартипте мамлекеттик жыйынтык аттестациясынан ийгиликтүү өткөн жогордун бүтүрүүчүлөрүнө "магистр" академиялык даражасын ыйгаруу менен жогорку билими тууралуу диплом берилет.

3.2. (Окуунун ченемдик мөөнөттөрү, ЖКББ НББПны өздөштүрүүнүн кредиттериндеги (зачеттук бирдиктериндеги) жалпы эмгек сыйымдуулугу көрсөтүлөт).

Күндүзгү окуу формасындагы жалпы орто же кесиптик орто билим базасында

(тизме боюнча коду - багыттын толук аталышы)

бакалаврларды даярдоодо ЖКББ НББПны өздөштүрүүнүн ченемдик мөөнөтү 4 жылдан кем эместе түзөт.

Күндүзгү-сырттан (кечки) жана сырттан окуу формалары боюнча бакалаврларды даярдоодо ЖКББ НББПны өздөштүрүүнүн, ошондой эле окутуунун ар түрдүү формалары айкалышкан жана дистанттык билим берүү технологиялары пайдаланылган учурдагы мөөнөттөрү жог тарабынан күндүзгү окуу формасындагы өздөштүрүүнүн белгиленген ченемдик мөөнөтүнө салыштырмалуу бир жылга узартылат.

Бакалаврларды жана магистрлерди даярдоодогу ЖКББ НББПны өздөштүрүүнүн башка ченемдик мөөнөттөрүн Кыргыз Республикасынын Өкмөтү белгилейт.

3.3. Бакалаврларды даярдоодогу ЖКББ НББПны өздөштүрүүнүн жалпы эмгек сыйымдуулугу 240тан кем эмес кредитке (зачеттук бирдикке) барабар.

Күндүзгү окуу формасы боюнча окуу жылындагы ЖКББ НББПнын эмгек сыйымдуулугу 60тан кем эмес кредиттерге (зачеттук бирдикке) барабар.

Бир окуу семестринин эмгек сыйымдуулугу 30 кредиттерге (зачеттук бирдикке) барабар (окуу процесси эки семестрлик болуп курулган учурда).

Бир кредит (зачеттук бирдик) студенттин окуу ишинин 30 саатына барабар (анын ичинде анын аудиториялык, өз алдынча иштери жана аттестациянын бардык түрлөрү).

Күндүзгү-сырттан (кечки) жана сырттан окуу формалары боюнча негизги билим берүү программасынын, ошондой эле окутуунун ар түрдүү формалары айкалышкан жана дистанттык билим берүү технологиялары пайдаланылган учурдагы эмгек сыйымдуулугу окуу жылы үчүн 48 кредиттерден (зачеттук бирдиктен) кем эместе түзөт.

3.4. ЖКББ НББПнын инсанды окутуу жана тарбиялоо жаатындагы даярдоонун _____ багыттары боюнча максаттары.

3.4.1. ЖКББ НББПнын окутуу жаатындагы даярдоонун багыты боюнча максаты болуп _____ эсептелинет:

(ЖКББ НББПнын окутуу жаатындагы максаттары түзүлөт. Мисалы: "Гуманитардык, социалдык, экономикалык, математикалык жана табигый илимий билимдердин негиздери жаатында даярдоо, бүтүрүүчүгө тандап алган иш чөйрөсүндө ийгиликтүү иштөөгө мүмкүндүк берүүчү жогорку кесиптик жактан адистешкен (бакалаврдын деңгээлинде), тереңдетилген кесиптик (магистр деңгээлинде), атайын кесиптик (адистин деңгээлинде) билим алуу, анын социалдык мобилдүүлүгүнө жана эмгек рыногундагы туруктуулугуна өбөлгө түзүүчү универсалдуу жана предметтик-адистешкен компетенцияларга ээ болуу").

3.4.2. ЖКББ НББПнын инсанды тарбиялоо жаатындагы даярдоонун багыты боюнча максаты болуп _____ эсептелинет:

(ЖКББ НББПнын студенттердин социалдык-инсандык сапаттарын калыптандыруу жаатындагы максаттары түзүлөт: максатка умтулгандык, уюшкандык, эмгекчилдик, жоопкерчиликтүүлүк, жарандуулук, коммуникативдүүлүк, толеранттуулук, алардын жалпы маданиятын жогорулатуу ж.б.).

3.5. Бүтүрүүчүлөрдүн кесиптик иш чөйрөсү.

Бүтүрүүчүлөрдү кесиптик ишинин даярдоо багыты боюнча чөйрөсү _____ өзүнө камтыйт:

(Тийиштүү адистерди даярдоо жумуштары

_____ жүргүзүлгөн иштин түрлөрү саналат).

3.6. Бүтүрүүчүлөрдүн кесиптик иш объектилери.

Бүтүрүүчүлөрдүн кесиптик ишинин багыты _____ боюнча

_____ объектилерден болуп төмөнкүлөр эсептелишет:

(Бүтүрүүчүлөрдүн кесиптик ишинин объектилери көрсөтүлөт)

3.7. Бүтүрүүчүлөрдүн кесиптик ишинин түрлөрү: _____

(Бүтүрүүчүлөрдүн кесиптик ишинин түрлөрү көрсөтүлөт. Мисалы: илимий-изилдөөчүлүк; өндүрүштүк-технологиялык; уюштуруучулук-башкаруучулук; долбоорлук ж.б.).

Негизинен бүтүрүүчү даярдалып жаткан кесиптик иштин конкреттүү түрлөрү кызыкдар иш берүүчүлөр менен бирдикте жогорку окуу жайы тарабынан иштелип чыгылчу анын билим берүү программасынын мазмунун аныкташы керек.

3.8. Бүтүрүүчүлөрдүн кесиптик ишинин милдеттери (кызыкдар иш берүүчүлөрдүн катышуусу менен иштелип чыгылат)(*).

Бакалаврдын кесиптик ишинин милдеттери.

(Милдеттер 3.7-пунктта саналып өтүлгөн кесиптик иштин түрлөрүнө ылайык көрсөтүлөт).

(*) Даярдоонун багыты боюнча бүтүрүүчү даярдала турган кесиптик иштин милдеттеринин тизмеги негизинен кесиптик иштин тийиштүү тармагындагы квалификациялуу талаптардан келип чыгуусу керек. Эгер ал жок болсо, кесиптик иштин милдеттеринин тизмеги иш берүүчүлөрдүн сөзсүз катышуусу менен ЖКББ МББС долбоорун иштеп чыгуучулар тарабынан түзүлүүсү зарыл.

4. НББПны ишке ашыруунун шарттарына карата жалпы талаптар

Жождун НББПны ишке ашыруудагы укуктарына жана милдеттүүлүктөрүнө карата жалпы талаптар.

4.1.1. Жождор даярдоонун багыты боюнча негизги билим берүү программасын өз алдынча иштеп чыгышат. НББП Кыргыз Республикасынын даярдоо багыттары боюнча эмгек рыногунун керектөөлөрүн эсепке алуу менен тийиштүү мамлекеттик билим берүү стандартынын негизинде иштелип чыгылат.

Жождор НББПны илимдин, маданияттын, экономиканын, техниканын, технологиялардын жана социалдык чөйрөнүн өнүгүүсүн эсепке алып, жождо билим берүүнүн сапатынын кепилдигин камсыз кылуу боюнча төмөндөгүлөрдө камтылган сунуш-көрсөтмөлөрдү кармануу менен жыл сайын жаңылап турууга милдеттүү:

- бүтүрүүчүлөрдү даярдоонун сапатын камсыз кылуу боюнча стратегиялардын иштелмесинде;

- билим берүү программаларын мезгил-мезгили менен рецензиялоонун мониторингинде;

- так макулдашылган критерийлердин негизинде студенттердин билимдеринин жана билгичтиктеринин, бүтүрүүчүлөрдүн компетенцияларынын деңгээлин баалоонун объективдүү өтүү тартиптеринин иштелмелеринде;

- окутуучулук курамдын сапатын жана компетенттүүлүгүн камсыз кылууда;

- бардык ишке ашырылуучу билим берүү программаларын жетиштүү ресурстар менен камсыз кылууда, аларды колдонуунун натыйжалуулугун көзөмөлүндө, мунун ичинде окуп жаткандарды сурап билүү жолу менен;

- өзүнүн ишин (стратегиясын) баалоо жана башка билим берүү мекемелери менен катар коюп салыштыруу үчүн макулдашылган критерийлер боюнча өзүн өзү изилдөөнү үзгүлтүксүз жүргүзүүдө;

- коомчулукту өзүнүн изилдөөлөрүнүн жыйынтыктары, пландары, жаңылоолору тууралуу маалымдоодо.

4.1.2. Студенттерди жана бүтүрүүчүлөрдү даярдоонун сапатын баалоо алардын күндөгү, аралыктык жана жыйынтык мамлекеттик аттестациясын камтышы керек. Студенттерди жана бүтүрүүчүлөрдү алардын жекече жетишкендиктерин тийиштүү НББПнын этаптуу же түпкү талаптарга ылайык келгидей аттестациялоо үчүн баалоочу каражаттардын типтүү тапшырмаларды, текшерүү жумуштарын, тесттерди ж.б. камтуучу, билимдерди, билгичтиктерди жана ээ болгон компетенциялардын деңгээлин баалоого мүмкүндүк берүүчү базалары түзүлөт. Баалоочу каражаттардын базаларын жож иштеп чыгат жана бекитет.

Бүтүрүп чыгаруучу квалификациялуу иштердин мазмунуна, көлөмүнө жана түзүмүнө карата талаптар жогорку окуу жайдын белгиленген тартиби боюнча аныкталат.

4.1.3. НББПны иштеп чыгууда жожду бүтүрүүчүлөрдүн социалдык-инсандык компетенцияларын (мисалы, социалдык өз ара аракеттенүү компетенцияларын, өзүн өзү уюштурууну жана системалык-ишмердик мүнөздөгү өз алдынча башкарууну) түзүү мүмкүнчүлүктөрү аныкталуусу керек. Жож жождун социалдык-маданий чөйрөсүн түзүп калыптандырууга, инсандын ар тараптуу өнүгүүсү үчүн зарыл шарттарды түзүүгө милдеттүү.

Жож окуу процессинин социалдык-тарбиялык компонентин студенттик өз алдынча башкарууну өнүктүрүүнү, студенттердин коомдук уюмдардын ишине катышуусун, спорттук жана чыгармачылык клубдарды, илимий студенттик коомдорду кошуп, өнүктүрүүгө көмөктөш болууга милдеттүү.

4.1.4. Жогорку окуу жайынын НББПсы студенттин тандоосу боюнча дисциплинаны ар бир ДЦнын вариативдүү бөлүгүнүн үчтөн биринен кем эмес көлөмүн түзүүсү керек. Студенттин каалоосу боюнча дисциплиналарды түзүүнүн тартибин жождун окумуштуулар кеңеши аныктайт.

4.1.5. Жож студенттердин өзүнүн окуу программасын түзүүгө катышуусунун реалдуу мүмкүнчүлүгүн камсыз кылууга милдеттүү.

4.1.6. Жож НББПны түзүүдө студенттерди алардын укуктары жана милдеттүүлүктөрү менен тааныштырууга, студенттер тандап алган дисциплиналар алар үчүн милдеттүү болуп эсептелинерин, ал эми алардын суммалык эмгек сыйымдуулугу окуу планында каралгандан кем болбошу керектигин түшүндүрүүгө милдеттүү.

4.2. Студенттин НББПны ишке ашыруудагы укуктарына жана милдеттүүлүктөрүнө карата жалпы талаптар.

4.2.1. Студенттер студенттин тандоосу боюнча окуу дисциплиналарын өздөштүрүүгө бөлүнгөн окуу убактысынын көлөмүнүн чектеринде НББПда алдын ала каралган конкреттүү дисциплинаны тандап алууга укуктуу.

4.2.2. Студент өзүнүн жекече билим берүү траекториясын түзүүдө дисциплинаны тандоо боюнча жождо консультация алуу жана алардын даярдоонун (адистештирүүнүн) болочок профилине таасир этүү укугуна ээ.

4.2.3. НББПны өздөштүрүүдө натыйжалуулукка жетишүү максатында СИЖМКны өнүктүрүү бөлүгүндө студенттер студенттик өз алдынча башкарууну өнүктүрүүгө, коомдук уюмдардын, спорттук жана чыгармачылык клубдардын, илимий студенттик коомдордун ишине катышууга милдеттүү.

4.2.4. Студенттер жождун НББПсында алдын ала каралган бардык тапшырмаларды аныкталып белгиленген мөөнөттөрдө аткарууга милдеттүү.

4.3. Студенттин окуу жүгүнүн максималдуу көлөмү анын аудиториялык жана аудиториядан тышкаркы (өз алдынча) окуу ишинин бардык түрлөрүн камтуу менен, жумасына 45 саат болуп белгиленет.

Жумасына аудиториялык сабактардын күндүзгү окуу формасындагы көлөмүн ЖКББнын деңгээлин жана даярдоонун багытынын спецификасын эсепке алуу менен, ар бир окуу дисциплинасын үйрөнүүгө бөлүнгөн жалпы көлөмдүн 50%ы чектеринде мамлекеттик билим берүү стандарты аныктайт.

4.4. Күндүзгү-сырттан (кечки) окуу формасында аудитордук сабактардын көлөмү жумасына 16 сааттан аз болбошу керек.

4.5. Сырттан окуу формасында окутуучу менен сабак окуу мүмкүнчүлүгү студентке жылына 160 сааттан аз эмес көлөмдө камсыз кылынуусу керек.

4.6. Окуу жылындагы каникулдук убакыттын жалпы көлөмү 7-10 жуманы түзүүсү керек, мунун ичинде кыш мезгилинде 2 жумадан кем эмес.

5. Бакалаврларды даярдоонун НББПсынын талаптары

5.1. Бакалаврды даярдоонун НББПсын өздөштүрүүнүн натыйжаларына карата талаптар.

Даярдоонун _____ багыты боюнча бүтүрүүчү негизги билим берүү программасынын максаттарына жана ушул ЖКББ МББСнын 3.4. жана 3.8-пункттарында көрсөтүлгөн кесиптик иштин тапшырмаларына ылайык төмөндөгү компетенцияларга ээ болушу керек:

а) универсалдык:

- жалпы илимий (ЖИК):

(Жалпы илимий компетенциялардын тизмеги келтирилет. Мисалы:

- табигый илимий дисциплиналардын негизги мыйзамдарын кесиптик ишинде колдонууга, математикалык анализдин жана моделдештирүүнүн усулдарын, физикадагы, химиядагы, экологиядагы теориялык жана эксперименталдык изилдөөлөрдү пайдаланууга даяр болуу (ЖИК);

- кесиптик иштин жүрүшүндө келип чыгуучу проблемалардын табигый илимий маңызын таап чыгууга, аларды чечүү үчүн тийиштүү физика-математикалык аппаратты тартууга даяр болуу (ЖИК) ж.б.;

- инструменталдык (ИК):

(Конкреттүү компетенциялардын тизмеги келтирилет. Мисалы:

- компьютерде өз алдынча иштөөгө жөндөмдүүлүк (элементардык көндүмдөр) (ИК);

- мамлекеттик тилде оозеки жана жазуу түрүндөгү коммуникацияга жөндөмдүүлүк жана экинчи тилди билүү зарылдыгы (ИК);

- чакан жамааттар менен уюштуруучулук-башкаруучулук ишке даяр болуу (ИК);

- ар кайсы булактардан алынган маалыматтар менен иштөөгө даяр болуу (ИК ж.б.);

- социалдык-инсандык жана жалпы маданий (СИЖМК):

(Гуманитардык, социалдык жана экономикалык дисциплиналарды үйрөнүүнүн натыйжалары кандай болсо, так эле ошондой окуп жаткандарга жождун социалдык-тарбиялык ишинин таасир этүүсүнүн натыйжалары эсептелинген компетенциялардын тизмеги келтирилет).

б) кесиптик (КК):

(3.7-пунктунда көрсөтүлгөн иштин түрлөрү боюнча компетенциялар көрсөтүлөт).

5.2. Бакалаврларды даярдоонун НББПнын түзүмүнө талаптар.

Бакалаврды даярдоонун НББП төмөндөгү окуу циклдери үйрөнүүнү караштырат (таблица):

(Мисалы: Б1 - гуманитардык, социалдык жана экономикалык цикл;

Б2 - математикалык жана табигый илимий цикл;

Б3 - кесиптик цикл)

жана бөлүмдөрдүн:

(Мисалы: Б4 - дене тарбия;

Б5 - практика жана/же илимий-изилдөөчүлүк иш).

Дисциплиналардын ар бир цикли базалык (милдеттүү түрдөгү) бөлүккө жана жож тарабынан аныкталчу вариативдик (профилдик) бөлүккө ээ болот. вариативдүү (профилдик) бөлүк базалык дисциплиналардын мазмуну менен аныкталуучу билимдерди, билгичтиктерди жана көндүмдөрдү кеңейтүүгө жана тереңдетүүгө мүмкүндүк берет, студентке алынган профилге ылайык "магистр" академиялык даражасына жетишүү үчүн ЖКББнын кезектеги деңгээлинде билимин улантууга, ийгиликтүү кесиптик иш үчүн тереңдетилген билимдерди жана көндүмдөрдү алууга мүмкүнчүлүк түзөт. Вариативдүү (профилдик) бөлүк эки бөлүктөн турат: жождук компоненттен жана студенттин тандоосу боюнча дисциплиналардан.

Таблица - Бакалаврларды даярдоонун ЖКББ НББПнын түзүмү

НББП ДЦнын коду	Окуу циклдери жана аларды өздөштүрүүнүн долбоорлонгон натыйжалары	Эмгек сыйымдуулугу (зачеттук бирдиктер)	Үлгүлүү программаларды, окуу китептерин жана окуу куралдарын иштеп чыгуу үчүн дисциплиналардын тизмеги	Түзүлүүчү компоненттердин (коддоору)
Б.1	Гуманитардык, социалдык жана экономикалык цикл	(*)		

	Базалык бөлүк	(*)		
	Циклдин базалык бөлүгүн үйрөнүүнүн натыйжасында студент:			
	билүүсү керек;			
	жасай билиши керек;			
	аткара билүүсү керек.			
	Вариативдүү бөлүк			
	(билимдер,			
	билгичтиктер,			
	көндүмдөр жокдун НБВП			
	менен аныкталышат)			
Б.2	Математикалык жана	(*)		
(**)	табигый илимий цикл			
	Базалык бөлүк	(*)		
	Циклдин базалык бөлүгүн үйрөнүүнүн натыйжасында студент:			
	билүүсү керек;			
	жасай билиши керек;			
	аткара билүүсү керек			
	Вариативдүү бөлүк			
	(билимдер,			
	билгичтиктер,			
	көндүмдөр жокдун НБВП			
	менен аныкталышат)			
Б.3	Кесиптик цикл	(*)		
	Базалык (жалпы кесиптик) бөлүк	(*)		
	Циклдин базалык бөлүгүн үйрөнүүнүн натыйжасында студент:			
	билүүсү керек;			
	жасай билиши керек;			
	аткара билүүсү керек			

	Вариативдүү бөлүк (билимдер, билгичтиктер, көндүмдөр жокдун НББП менен аныкталышат)			
Б.4	Дене тарбия	400 саат		
Б.5	Практика жана (же) илимий-изилдөөчүлүк иш практикалык билгичтиктер жана көндүмдөр ЖОЖдун НББП менен аныкталышат)	(*)		
Б.6	Жыйынтыктоочу мамлекеттик аттестация (***)			
	Негизги билим берүү программасынын жалпы эмгек сыйымдуулугу	240		

*) 1. НББП ДЦга кирүүчү айрым дисциплиналардын эмгек сыйымдуулугу 10 зачеттук бирдиктерге чейинки интервалда берилет.

2. НББП ДЦны Б1, Б2 жана Б3 базалык түзүүчүлөрдүн кошунду эмгек сыйымдуулугу НББП ДЦда көрсөтүлгөн жалпы эмгек сыйымдуулугунун 50% кем эмесин түзүүсү керек.

(**) ДЦ Б.2нин аталышы даярдоо багыты кирүүчү билим берүү тармагынын өзгөчөлүктөрүн эсепке алуу менен аныкталат.

(***) Жыйынтыктоочу мамлекеттик аттестация өз ичине бакалаврдык бүтүрүүчү квалификациялык иштин корголушун камтыйт. Мамлекеттик аттестациялык сынактар ЖОЖдун кароосу боюнча киргизилет.

5.3. Бакалаврларды даярдоонун НББПсын ишке ашыруунун шарттарына карата талаптар.

5.3.1. Окуу процессин кадрдык камсыз кылуу.

Бакалаврларды даярдоонун НББПсын ишке ашыруу, окутулуп жаткан дисциплинанын профилине ылайык келүүчү базалык билими бар жана илимий жана (же) илимий-методикалык иш менен системалуу алектенген педагогикалык кадрлар менен камсыз кылынышы керек.

Кесиптик циклдин окутуучуларынын илимдин кандидаты, доктору окумуштуулук даражасы жана (же) тийиштүү кесиптик чөйрөдө иш тажрыйбасы болушу керек.

Илимдин кандидаты, доктору даражасы бар окутуучулардын үлүшү ушул негизги билим берүү программасы боюнча билим берүү процессин камсыз кылып турган окутуучулардын жалпы санынын _____%ынан аз эмес болушу керек.

5.3.2. Окуу процессин окуу-методикалык жана маалыматтык камсыз кылуу.

Бакалаврларды даярдоонун НББПсын ишке ашыруу ар бир студенттин маалыматтар базасына жана негизги билим берүү программасынын дисциплиналарынын толук тизмеги боюнча түзүлгөн китепканалык фонддорго жол алуусу менен камсыз кылынуусу керек. Жождун билим берүү программасы лабораториялык практикумдарды жана практикалык сабактарды (түзүлүүчү компетенцияларды эсепке алуу менен аныкталат) камтуусу зарыл.

Библиотекалык фонддун комплекттерине жол алуу төмөнкү тизмедеги ата мекендик аталыштардын _____ кем эмесине, чет өлкөлүк журналдардын аталыштарынын _____ кем эмесине камсыз кылынганы ылайык.

5.3.3. Окуу процессин материалдык-техникалык жактан камсыздоо.

Бакалаврларды даярдоонун негизги билим берүү программасын ишке ашыруучу жождун лабораториялык, дисциплиналык жана дисциплиналар аралык даярдоонун, студенттердин жождун окуу планында алдын ала каралган жана да аракеттеги санитардык жана өрткө каршы эрежелер менен нормаларга ылайык келчү практикалык жана илимий-изилдөөчүлүк иштеринин бардык түрлөрүн жүргүзүүнү камсыз кылуучу материалдык-техникалык базасы болуусу керек.

(Бакалаврларды даярдоонун негизги билим берүү программасын материалдык-техникалык жактан камсыз кылуунун маанилүүлүгү көрсөтүлөт, мисалы: полигондор, технологиялык лабораториялар, студиялар ж.б.).

5.3.4. Бүтүрүүчүлөрдү даярдоонун сапатын баалоо. (Окуунун жыйынтыктарын текшерүүнүн формалары (кесиптик экзамен, квалификациялык иш ж.б.) жана аларга карата талаптар белгиленет).

Кыргыз
Республикасынын
Өкмөтүнүн
2011-жылдын 23-
августундагы
№ 496 токтому менен
бекитилген

**Кыргыз Республикасынын жогорку кесиптик билим
берүүсүнүн мамлекеттик билим берүү стандартынын
"магистрди" даярдоо багыты боюнча**

МАКЕТИ

*(КР Өкмөтүнүн 2012-жылдын 4-июлундагы № 472 токтомунун редакциясына
ылайык)*

1. Жалпы жоболор

1.1. Жогорку кесиптик билим берүүнүн _____

(тизме боюнча коду - багыттын толук аталышы)

багыты боюнча ушул Мамлекеттик билим берүү стандарты "Билим берүү жөнүндө" Кыргыз Республикасынын Мыйзамына жана Кыргыз Республикасынын Өкмөтү билим берүү жаатындагы аныктаган тартипте башка ченемдик укуктук актыларына ылайык, Кыргыз Республикасынын Билим берүү жана илим министрлиги тарабынан иштелип чыккан жана Кыргыз Республикасынын Өкмөтү аныктаган тартипте бекитилген.

Бул Мамлекеттик билим берүү стандартын аткаруу бакалаврларды даярдоо боюнча кесиптик билим берүү программаларды ишке ашыруучу бардык жождор үчүн уюштуруучулук-укуктук формаларына карабастан милдеттүү болуп эсептелет.

1.2. Терминдер, аныктамалар, белгилөөлөр, кыскартуулар (Жогорку кесиптик билим берүүнүн ушул мамлекеттик билим берүү стандартында пайдаланылган негизги терминдер жана аныктамалар көрсөтүлөт).

Жогорку кесиптик билим берүүнүн ушул Мамлекеттик билим берүү стандартында "Билим берүү жөнүндө" Кыргыз Республикасынын Мыйзамына жана Кыргыз Республикасы жогорку кесиптик билим берүү жаатында белгиленген тартипте кабыл алган эл аралык документтерге ылайык терминдер жана аныктамалар пайдаланылат.

- негизги билим берүү программасы - максаттарды, күтүлүүчү натыйжаларды, даярдоонун тийиштүү багыты боюнча билим берүү процессин ишке ашыруунун мазмунун жана уюштурулушун регламенттөөчү окуу-методикалык документтердин жыйындысы;

- даярдоонун багыты - ар түрдүү профилдеги, фундаменталдуу даярдоонун жалпылыгы негизиндеги интеграцияланган жогорку кесиптик билимдүү кадрларды

(адистерди, бакалаврларды жана магистрлерди) даярдоо үчүн билим берүү программаларынын жыйындысы;

- профили - негизги билим берүү программасынын конкреттүү бир түргө багытталышы жана (же) кесиптик иш объекти;

- дисциплиналардын цикли - окутуунун, тарбиялоонун белгиленген максаттарына жана натыйжаларына карата белгилүү бир логикалык жыйынтыкка ээ болгон билим берүү программасынын бир бөлүгү же окуу дисциплиналарынын жыйындысы;

- модуль - окутуунун, тарбиялоонун белгиленген максаттарына жана натыйжаларына карата белгилүү бир логикалык жыйынтыкка ээ болгон окуу дисциплинасынын бөлүгү;

- компетенттүүлүк - тийиштүү тармакта кесиптик иш жүргүзүү үчүн зарыл жекече сапаттардын, билимдердин, билгичтиктердин жана көндүмдөрдүн кыймылдуу комбинациясы;

- бакалавр - академиялык даража, ал 4 жылдан кем эмес окуу мөөнөтү менен билим берүүнүн тийиштүү негизги билим берүү программаларын ийгиликтүү өздөштүргөн адамдарга аттестациянын натыйжалары боюнча ыйгарылат жана ага ээ болгондорго белгилүү бир кесиптик иш жүргүзүүгө же тийиштүү багыт боюнча "магистр" академиялык даражасын алуу үчүн окуусун улантууга укук берет;

- магистр - академиялык даража, ал тийиштүү багыт боюнча бакалавр академиялык даражасына ээ болгон жана эки жылдан кем эмес ченемдик окуу мөөнөтүндө жогорку кесиптик билим берүүнүн негизги билим берүү программаларын ийгиликтүү өздөштүргөн адамдарга аттестациянын натыйжалары боюнча ыйгарылат жана ага ээ болгондорго белгилүү бир кесиптик иш жүргүзүүгө же аспирантурада окуусун улантууга укук берет;

- кредит (зачеттук бирдик) - негизги кесиптик билим берүү программасынын сыйымдуулугунун шарттуу өлчөмү;

- окутуунун натыйжалары - негизги билим берүү программасы модулу боюнча окуунун натыйжасында ээ болгон компетенциялар.

1.3. Кыскартуулар жана белгилөөлөр (Жогорку кесиптик билим берүүнүн ушул мамлекеттик билим берүү стандартында колдонулган негизги кыскартуулар көрсөтүлөт).

Ушул Мамлекеттик билим берүү стандартында төмөндөгү кыскартуулар колдонулат:

МББС - Мамлекеттик билим берүү стандарты;

ЖКББ - жогорку кесиптик билим берүү;

НББП - негизги билим берүү программасы;

ОМБ - окуу-методикалык бирикме;

НББП ДЦ - негизги билим берүү программасынын дисциплиналарынын цикли;

ЖИК - жалпы илимий компетенциялар;

ИК - инструменталдык компетенциялар;

КК - кесиптик компетенциялар;

СИЖМК - социалдык-инсандык жана жалпы маданий компетенциялар.

2. Колдонуу тармагы (ББС аныктамасы берилет, милдеттүү аткаруу көрсөтүлөт).

2.1. Жогорку кесиптик билим берүүнүн ушул Мамлекеттик билим берүү стандарты (мындан ары - ЖКББ МББС) бакалаврларды даярдоо багыты боюнча негизги билим берүү программаларын ишке ашыруудагы милдеттүү нормалардын, эрежелердин жана талаптардын жыйындысы жана _____

(тизме боюнча коду - багыттын толук аталышы)

уюштуруучулук-усулдук документтерди иштеп чыгуу, лицензиясы же Кыргыз Республикасынын аймагында мамлекеттик аккредитациясы (аттестациясы) бар, бардык жогорку кесиптик билим берүүчү билим берүү мекемелеринин (мындан ары - ЖОЖдор), уюштуруучулук-укуктук формаларына карабастан жогорку кесиптик билим берүүнүн негизги билим берүү программаларын өздөштүрүү сапатын баалоо үчүн негиз болуп эсептелет.

2.2. (ЖКББ МББСын негизги пайдалануучулар көрсөтүлөт).

Ушул ЖКББ МББСын _____

(тизме боюнча коду - багыттын толук аталышы)

Багыты боюнча негизги пайдалануучулар төмөнкүлөр болуп саналат:

- жождордун администрациясы жана илимий-педагогикалык курамы (профессордук-окутуучулук курам, илимий кызматкерлер), өздөрүнүн жождорундагы ошол багыт жана даярдоонун деңгээли боюнча илимдин, техниканын жана социалдык чөйрөнүн жетишкендиктерин эсепке алып, негизги кесиптик билим берүү программаларын иштеп чыгуу, натыйжалуу ишке киргизүү жана жаңылоо үчүн жооптуу адамдар;

- жождун даярдоонун ошол багытындагы негизги билим берүү программасын өздөштүрүү боюнча өзүнүн окуу ишин натыйжалуу ишке ашыруу үчүн жооптуу студенттер;

- тийиштүү кесиптик иш чөйрөсүндөгү адистердин жана иш берүүчүлөрдүн бирикмелери;

- Кыргыз Республикасынын билим берүү чөйрөсүндөгү аткаруу бийлигинин борбордук мамлекеттик органынын тапшыруусу боюнча негизги билим берүү программаларын иштеп чыгууну камсыз кылуучу окуу-методикалык бирикмелер жана кеңештер;

- жогорку кесиптик билим берүүнү каржылоону камсыз кылуучу аткаруу бийлигинин мамлекеттик органдары;

- аткаруу бийлигинин жогорку кесиптик билим берүү системасында мыйзамдардын сакталышына контролду камсыз кылуучу, жогорку кесиптик билим берүү чөйрөсүндө аттестацияны, аккредитацияны жана сапатка контролду жүзөгө ашыруучу ыйгарым укуктуу мамлекеттик органдары.

2.3. Абитуриенттердин даярдыгынын деңгээлине талаптар.

2.3.1. "Магистр" академиялык даражасын ыйгаруу менен жогорку кесиптик билим алууга талапкер абитуриенттин билим деңгээли тийиштүү багыт боюнча "бакалавр" академиялык даражасы ыйгарылган же өз адистиги боюнча "адис" квалификациясы ыйгарылган жогорку кесиптик билим.

2.3.2. Абитуриенттин тийиштүү багыт боюнча "бакалавр" академиялык даражасы ыйгарылган жогорку кесиптик билими тууралуу мамлекеттик үлгүдөгү документи болушу керек.

3. Даярдоонун багыттарынын жалпы мүнөздөмөсү

(Ушул багытта жогорку билим берүүнүн кайсы деңгээли (бакалавр, магистр, адис) ишке ашырылары, окууну бүтүшү менен аларга кайсы академиялык даража же квалификация ыйгарылары көрсөтүлөт).

3.1. Кыргыз Республикасында даярдоо багыты боюнча _____

(тизме боюнча коду - багыттын толук аталышы)

- бакалаврларды даярдоо боюнча ЖКББ НББП;
- магистрлерди даярдоо боюнча ЖКББ НББП.

Бакалаврларды даярдоо боюнча ЖКББ НББПны толугу менен өздөштүргөн жана белгиленген тартипте мамлекеттик жыйынтыктоо аттестациясынан ийгиликтүү өткөн жогордун бүтүрүүчүлөрүнө "бакалавр" академиялык даражасы ыйгарылуу менен жогорку билими тууралуу диплом берилет.

Магистрлерди даярдоо боюнча ЖКББ НББПны толугу менен өздөштүргөн жана белгиленген тартипте мамлекеттик жыйынтыктоо аттестациясынан ийгиликтүү өткөн жогордун бүтүрүүчүлөрүнө "магистр" академиялык даражасы ыйгарылуу менен жогорку билими тууралуу диплом берилет.

3.2. (Окуунун ченемдик мөөнөттөрү, ЖКББ НББПны өздөштүрүүнүн кредиттериндеги (зачеттук бирдиктериндеги) жалпы эмгек сыйымдуулугу көрсөтүлөт).

Күндүзгү окуу формасындагы жалпы орто же кесиптик орто билими базасында

(тизме боюнча коду - багыттын толук аталышы)

магистрлерди даярдоодо ЖКББ НББПны өздөштүрүүнүн ченемдик мөөнөтү 6 жылдан кем эместе, "бакалавр" академиялык даражасы ыйгарылган, жогорку кесиптик билимдин базасында 2 жылдан кем эместе түзөт.

Күндүзгү-сырттан (кечки) жана сырттан окуу формалары боюнча бакалаврларды даярдоодо ЖКББ НББПны өздөштүрүүнүн, ошондой эле окутуунун ар түрдүү формалары айкалышкан жана дистанттык билим берүү технологиялары пайдаланылган учурдагы мөөнөттөрү жог тарабынан күндүзгү окуу формасындагы өздөштүрүүнүн белгиленген ченемдик мөөнөтүнө салыштырмалуу бир жылга узартылат.

"Бакалавр" академиялык даражасын ыйгаруу менен ырасталган, жогорку кесиптик билимдин базасында күндүзгү-сырттан (кечки) жана сырттан окуу формалары боюнча магистрлерди даярдоодо ЖКББ НББПны өздөштүрүүнүн, ошондой эле окутуунун ар түрдүү формалары айкалышкан жана дистанттык билим берүү технологиялары пайдаланылган учурдагы мөөнөттөрү жог тарабынан күндүзгү окуу формасындагы өздөштүрүүнүн белгиленген ченемдик мөөнөтүнө салыштырмалуу жарым жылга узартылат.

Бакалаврларды жана магистрлерди даярдоодо ЖКББ НББПны өздөштүрүүнүн башка ченемдик мөөнөттөрүн Кыргыз Республикасынын Өкмөтү белгилейт.

3.3. Жалпы орто же кесиптик орто билими базасы менен күндүзгү окуу формасында магистрлерди даярдоодо ЖКББ НББПны өздөштүрүүнүн жалпы эмгек сыйымдуулугу 360тан кем эмес зачеттук бирдикти түзөт жана "бакалавр"

академиялык даражасы ыйгарылган, жогорку кесиптик билимдин базасында 120 зачеттук бирдиктен кем эместе түзөт.

Күндүзгү окуу формасы боюнча окуу жылындагы ЖКББ НББПнын эмгек сыйымдуулугу 60тан кем эмес кредиттерге (зачеттук бирдикке) барабар.

Бир окуу семестринин эмгек сыйымдуулугу 30 кредиттерге (зачеттук бирдиктерге) барабар (окуу процесси эки семестрлик болуп курулган учурда).

Бир кредит (зачеттук бирдик) студенттин окуу ишинин 30 саатына барабар (анын ичинде анын аудиториялык, өз алдынча иштери жана аттестациянын бардык түрлөрү).

Күндүзгү-сырттан (кечки) жана сырттан окуу формалары боюнча негизги билим берүү программасынын, ошондой эле окутуунун ар түрдүү формалары айкалышкан жана дистанттык билим берүү технологиялары пайдаланылган учурдагы эмгек сыйымдуулугу окуу жылы үчүн 48 кредиттерден (зачеттук бирдиктен) кем эместе түзөт.

3.4. ЖКББ НББПнын инсанды окутуу жана тарбиялоо жаатындагы даярдоонун _____ багыттары боюнча максаттары.

3.4.1. ЖКББ НББПнын окутуу жаатындагы даярдоонун багыты боюнча максаты болуп _____ эсептелинет:

(ЖКББ НББПнын окутуу жаатындагы максаттары түзүлөт. Мисалы: "Гуманитардык, социалдык, экономикалык, математикалык жана табигый илимий билимдердин негиздери жаатында даярдоо, бүтүрүүчүгө тандап алган иш чөйрөсүндө ийгиликтүү иштөөгө мүмкүндүк берүүчү жогорку кесиптик жактан адистешкен (магистрдын деңгээлинде), тереңдетилген кесиптик (магистр деңгээлинде), атайын кесиптик (адистин деңгээлинде) билим алуу, анын социалдык мобилдүүлүгүнө жана эмгек рыногундагы туруктуулугуна өбөлгө түзүүчү универсалдуу жана предметтик-адистешкен компетенцияларга ээ болуу").

3.4.2. ЖКББ НББПнын инсанды тарбиялоо жаатындагы даярдоонун багыты боюнча максаты болуп _____ эсептелинет:

(ЖКББ НББПнын студенттердин социалдык-инсандык сапаттарын калыптандыруу жаатындагы максаттары түзүлөт: максатка умтулгандык, уюшкандык, эмгекчилдик, жоопкерчиликтиүүлүк, жарандуулук, коммуникативдүүлүк, толеранттуулук, алардын жалпы маданиятын жогорулатуу ж.б.).

3.5. Бүтүрүүчүлөрдүн кесиптик иш чөйрөсү.

Бүтүрүүчүлөрдү кесиптик ишин даярдоо багыты боюнча чөйрөсү _____ өзүнө камтыйт: _____

(Магистрлерди даярдоо жүргүзүлгөн кесиптик иш тармактары саналат).

3.6. Бүтүрүүчүлөрдүн кесиптик иш объектилери.

Бүтүрүүчүлөрдүн кесиптик ишинин багыты _____ боюнча объектилерден болуп төмөнкүлөр эсептелишет:

(Бүтүрүүчүлөрдүн кесиптик иш объектилери көрсөтүлөт)

3.7. Бүтүрүүчүлөрдүн кесиптик иштеринин түрлөрү:

(Бүтүрүүчүлөрдүн кесиптик ишинин түрлөрү көрсөтүлөт. Мисалы: илимий-изилдөөчүлүк, өндүрүштүк-технологиялык, уюштуруучулук-башкаруучулук, долбоорлук ж.б.).

Негизинен бүтүрүүчү даярдалып жаткан кесиптик иштин конкреттүү түрлөрү кызыкдар иш берүүчүлөр менен бирдикте жогорку окуу жайы тарабынан иштелип чыгылчу анын билим берүү программасынын мазмунун аныкташы керек.

3.8. Бүтүрүүчүлөрдүн кесиптик ишинин милдеттери.

(кызыкдар иш берүүчүлөрдүн катышуусу менен иштелип чыгылат)(*).

Магистрдын кесиптик ишинин милдеттери.

(Милдеттер 3.7-пунктта саналып өтүлгөн кесиптик иштин түрлөрүнө ылайык көрсөтүлөт).

(*) Даярдоонун багыты боюнча бүтүрүүчү даярдала турган кесиптик иштин милдеттеринин тизмеги негизинен кесиптик иштин тийиштүү аймагындагы квалификациялуу талаптардан келип чыгуусу керек. Эгер ал жок болсо, кесиптик иштин милдеттеринин тизмеги иш берүүчүлөрдүн сөзсүз катышуусу менен ЖКББ МББС долбоорунун иштеп чыгуучулары тарабынан түзүлүүсү зарыл.

4. НББПны ишке ашыруунун шарттарына карата жалпы талаптар

Жождун НББПны ишке ашыруудагы укуктарына жана милдеттүүлүктөрүнө жалпы талаптар.

4.1.1. Жогорку окуу жайлары даярдоонун багыты боюнча негизги билим берүү программасын өз алдынча иштеп чыгышат. НББП Кыргыз Республикасынын даярдоо багыттары боюнча эмгек рыногунун керектөөлөрүн эсепке алуу менен тийиштүү мамлекеттик билим берүү стандартынын негизинде иштелип чыгылат.

Жождор НББПны илимдин, маданияттын, экономиканын, техниканын, технологиялардын жана социалдык чөйрөнүн өнүгүүсүн эсепке алып, Жождо билим берүүнүн сапатынын кепилдигин камсыз кылуу боюнча төмөндөгүлөрдө камтылган сунуш-көрсөтмөлөрдү кармануу менен жыл сайын жаңылап турууга милдеттүү:

- бүтүрүүчүлөрдү даярдоонун сапатын камсыз кылуу боюнча стратегиялардын иштелмесинде;

- билим берүү программаларын мезгил-мезгили менен рецензиялоонун мониторингинде;

- так макулдашылган критерийлердин негизинде студенттердин билимдеринин жана билгичтиктеринин, бүтүрүүчүлөрдүн компетенцияларынын деңгээлин баалоонун объективдүү өтүү тартиптеринин иштелмелеринде;

- окутуучулук курамдын сапатын жана компетенттүүлүгүн камсыз кылууда;

- бардык ишке ашырылуучу билим берүү программаларын жетиштүү ресурстар менен камсыз кылууда, аларды колдонуунун натыйжалуулугун көзөмөлүндө, мунун ичинде окуп жаткандарды сурап билүү жолу менен;

- өзүнүн ишинде (стратегиясында) баалоо жана башка билим берүү мекемелери менен катар коюп салыштыруу үчүн макулдашылган критерийлер боюнча өзүн өзү изилдөөнү үзгүлтүксүз жүргүзүүдө;

- коомчулукту өзүнүн изилдөөлөрүнүн жыйынтыктары, пландары, жаңылоолору тууралуу маалымдоодо.

4.1.2. Студенттерди жана бүтүрүүчүлөрдү даярдоонун сапатын баалоо алардын күндөгү, аралыктык жана жыйынтык мамлекеттик аттестациясын камтышы керек. Студенттерди жана бүтүрүүчүлөрдү алардын жекече жетишкендиктерин тийиштүү НББПнын этаптуу же түпкү талаптарга ылайык келгидей аттестациялоо үчүн баалоочу каражаттардын типтүү тапшырмаларды, текшерүү жумуштарын, тесттерди ж.б. камтуучу, билимдерди, билгичтиктерди жана ээ болгон компетенциялардын деңгээлин баалоого мүмкүндүк берүүчү базалары түзүлөт. Баалоочу каражаттардын базаларын жож иштеп чыгат жана бекитет.

Бүтүрүп чыгаруучу квалификациялуу иштердин мазмунуна, көлөмүнө жана структурасына карата талаптар жож белгилеген тартиби боюнча аныкталат.

4.1.3. НББПны иштеп чыгууда жождун бүтүрүүчүлөрдү социалдык-инсандык компетенцияларын (мисалы, социалдык өз ара аракеттенүү компетенцияларын, өзүн өзү уюштурууну жана системалык-ишмердик мүнөздөгү өз алдынча башкарууну) түзүп мүмкүнчүлүктөрү аныкталуусу керек. Жож жождун социо-маданий чөйрөсүн түзүп калыптандырууга, инсандын ар тараптуу өнүгүүсү үчүн зарыл шарттарды түзүүгө милдеттүү.

Жож окуу процессинин социалдык-тарбиялык компонентин студенттик өз алдынча башкарууну өнүктүрүүнү, студенттердин коомдук уюмдардын ишине катышуусун, спорттук жана чыгармачылык клубдарды, илимий студенттик коомдорду кошуп, өнүктүрүүгө көмөктөш болууга милдеттүү.

4.1.4. Жождун НББПсы студенттин тандоосу боюнча дисциплинаны ар бир ДЦнын вариативдүү бөлүгүнүн үчтөн биринен кем эмес көлөмүн түзүүсү керек. Студенттин каалоосу боюнча дисциплиналарды түзүүнүн тартибин Жождун окумуштуулар кеңеши аныктайт.

4.1.5. Жож студенттердин өзүнүн окуу программасын түзүүгө катышуусунун реалдуу мүмкүнчүлүгүн камсыз кылууга милдеттүү.

4.1.6. Жож НББПны түзүүдө студенттерди алардын укуктары жана милдеттүүлүктөрү менен тааныштырууга, студенттер тандап алган дисциплиналар алар үчүн милдеттүү болуп эсептелинерин, ал эми алардын суммалык эмгек сыйымдуулугу окуу планында каралгандан кем болбошу керектигин түшүндүрүүгө милдеттүү.

4.2. Студенттин НББПны ишке ашыруудагы укуктарына жана милдеттүүлүктөрүнө карата жалпы талаптар.

4.2.1. Студенттер студенттин тандоосу боюнча окуу дисциплиналарын өздөштүрүүгө бөлүнгөн окуу убактысынын көлөмүнүн чектеринде НББПда алдын ала каралган конкреттүү дисциплинаны тандап алууга укуктуу.

4.2.2. Студент өзүнүн жекече билим берүү траекториясын түзүүдө дисциплинаны тандоо боюнча жождо консультация алуу жана алардын даярдоонун (адистештирүүнүн) болочок профилине таасир этүү укугуна ээ.

4.2.3. НББПны өздөштүрүүдө натыйжалуулукка жетишүү максатында СИЖМКны өнүктүрүү бөлүгүндө студенттер студенттик өз алдынча башкарууну өнүктүрүүгө,

коомдук уюмдардын, спорттук жана чыгармачылык клубдардын, илимий студенттик коомдордун ишине катышууга милдеттүү.

4.2.4. Студенттер жождун НББПсында алдын ала каралган бардык тапшырмаларды аныкталып белгиленген мөөнөттөрдө аткарууга милдеттүү.

4.3. Студенттин окуу жүгүнүн максималдуу көлөмү анын аудиториялык жана аудиториядан тышкары (өз алдынча) окуу ишинин бардык түрлөрүн камтуу менен, жумасына 45 саат (кредиттин (зачеттук бирдиктин) 1,5) болуп белгиленет.

Жумасына аудиториялык сабактардын күндүзгү окуу формасындагы көлөмүн ЖКББнын деңгээлин жана даярдоонун багытынын спецификасын эсепке алуу менен, ар бир окуу дисциплинасын үйрөнүүгө бөлүнгөн жалпы көлөмдүн 50%ы чектеринде мамлекеттик билим берүү стандарты аныктайт.

4.4. Күндүзгү-сырттан (кечки) окуу формасында аудитордук сабактардын көлөмү жумасына 16 сааттан аз болбошу керек.

4.5. Сырттан окуу формасында окутуучу менен сабак окуу мүмкүнчүлүгү студентке жылына 160 сааттан аз эмес көлөмдө камсыз кылынуусу керек.

4.6. Окуу жылындагы каникулдук убакыттын жалпы көлөмү 7-10 жуманы түзүүсү керек, мунун ичинде кыш мезгилинде 2 жумадан кем эмес жана дипломдон кийинки 4 жумалык өргүү.

5. Магистрлерди даярдоонун НББПсынын талаптары

5.1. Магистрлерди даярдоонун НББПсын өздөштүрүүнүн натыйжаларына карата талаптар.

Даярдоонун _____ багыты боюнча бүтүрүүчү "магистр" академиялык даражасын ыйгаруу менен негизги билим берүү программасынын максаттарына жана ушул ЖКББ МББСнын 3.4. жана 3.8-пункттарында көрсөтүлгөн кесиптик иштин тапшырмаларына ылайык төмөндөгү компетенцияларга ээ болушу керек:

а) универсалдык:

- жалпы илимий (ЖИК):

(Жалпы илимий компетенциялардын тизмегин келтиришет. Мисалы:

- табигый илимий дисциплиналардын негизги мыйзамдарын кесиптик ишинде колдонууга, математикалык анализдин жана моделдештирүүнүн усулдарын, физикадагы, химиядагы, экологиядагы теориялык жана эксперименталдык изилдөөлөрдү пайдаланууга даяр болуу (ЖИК);

- кесиптик иштин жүрүшүндө келип чыгуучу проблемалардын табигый илимий маңызын таап чыгууга, аларды чечүү үчүн тийиштүү физика-математикалык аппаратты тартууга даяр болуу (ЖИК) ж.б.;

- инструменталдык (ИК):

(Конкреттүү компетенциялардын тизмеги келтирилет. Мисалы:

- компьютерде өз алдынча иштөөгө жөндөмдүүлүк (элементардык көндүмдөр) (ИК);

- мамлекеттик тилде оозеки жана жазуу түрүндөгү коммуникацияга жөндөмдүүлүк жана экинчи тилди билүү зарылдыгы (ИК);

- чакан жамааттар менен уюштуруучулук-башкаруучулук ишке даяр болуу (ИК);

- ар кайсы булактардан алынган маалыматтар менен иштөөгө даяр болуу (ИК ж.б.);

- социалдык-инсандык жана жалпы маданий (СИЖМК):

(Гуманитардык, социалдык жана экономикалык дисциплиналарды үйрөнүүнүн натыйжалары кандай болсо, так эле ошондой окуп жаткандарга жождун социалдык-тарбиялык ишинин таасир этүүсүнүн натыйжалары эсептелинген компетенциялардын тизмеги келтирилет).

б) кесиптик (КК):

(3.7- пунктунда көрсөтүлгөн иштин түрлөрү боюнча компетенциялар көрсөтүлөт).

5.2. Магистрлерди даярдоонун НББПсынын түзүмүнө талаптар.

Даярдоонун негизги билим берүү программасы төмөндөгү окуу циклдерин үйрөнүүнү караштырат (таблица):

(Мисалы: М.1 - жалпы илимий цикл;

М.2 - кесиптик цикл;

М.3 - практика жана изилдөөчүлүк (өндүрүштүк-технологиялык) иш;

М.4 - жыйынтыктоочу мамлекеттик аттестация.

Дисциплиналардын ар бир цикли базалык (милдеттүү түрдөгү) бөлүккө жана жож тарабынан аныкталчу вариативдик (профилдик) бөлүккө ээ болот. Вариативдүү (профилдик) бөлүк базалык дисциплиналардын мазмуну менен аныкталуучу билимдерди, билгичтиктерди жана көндүмдөрдү кеңейтүүгө жана тереңдетүүгө мүмкүндүк берет, студентке алынган профилге ылайык окумуштуулук даражаны алуу үчүн ЖКББнын кезектеги деңгээлинде билимин улантууга, ийгиликтүү кесиптик иш үчүн тереңдетилген билимдерди жана көндүмдөрдү алууга мүмкүнчүлүк түзөт. Вариативдүү (профилдик) бөлүк эки бөлүктөн турат: Жождук компоненттен жана студенттин тандоосу боюнча дисциплиналардан.

Таблица - Магистрлерди даярдоонун ЖКББ НББПнын түзүмү

НББП ДЦнын коду	Окуу циклдери жана аларды өздөштүрүүнүн долбоорлонгон натыйжалары	Эмгек сыйымдуулугу (зачеттук бирдиктер)	Үлгүлүү программаларды, окуу китептерин жана окуу куралдарын иштеп чыгуу үчүн дисциплиналардын тизмеги	Түзүлүүчү компоненттердин (коддоору)
М.1	Жалпы илимий цикл	(*)		

	Базалык бөлүк	(*)		
	Циклдин базалык бөлүгүн үйрөнүүнүн натыйжасында студент:			
	билүүсү керек;			
	жасай билиши керек;			
	аткара билүүсү керек.			
	Вариативдүү бөлүк			
	(билимдер,			
	билгичтиктер,			
	көндүмдөр жокдун НБВП			
	менен аныкталышат)			
М.2	Кесиптик цикл	(*)		
	Базалык бөлүк	(*)		
	Циклдин базалык бөлүгүн үйрөнүүнүн натыйжасында студент:			
	билүүсү керек;			
	жасай билиши керек;			
	аткара билүүсү керек			
	Вариативдүү бөлүк			
	(билимдер,			
	билгичтиктер,			
	көндүмдөр ЖОЖдун НБВП			
	менен аныкталышат)			
М.3	Практика жана (же)	(*)		
	илимий-изилдөөчүлүк			
	иш практикалык	(*)		
	билгичтиктер жана			
	көндүмдүкдөр ЖОЖдун			
	НБВПсында аныкталат)			
М.6	Жыйынтыктоочу мамлекеттик аттестация (***)			

	Негизги билим берүү	120			
	программасынын жалпы				
	эмгек сыйымдуулугу				

(*) 1. НББП ДЦга кирүүчү айрым дисциплиналардын эмгек сыйымдуулугу 10 зачеттук бирдиктерге чейинки интервалда берилет.

2. НББП ДЦны М.1, М.2 жана М.3 базалык түзүүчүлөрдүн кошунду эмгек сыйымдуулугу НББП ДЦда көрсөтүлгөн жалпы эмгек сыйымдуулугунун 40 пайыздан кем эмесин түзүүсү керек.

(**) ДЦ М.2нин аталышы даярдоо багыты кирүүчү билим берүү тармагынын өзгөчөлүктөрүн эсепке алуу менен аныкталат.

(***) Жыйынтыктоочу мамлекеттик аттестация өз ичине магистрдик диссертациянын корголушун камтыйт. Мамлекеттик, мунун ичинде тийиштүү илимий адистиктер боюнча аспирантурага кабыл алуу экзамендеринин тизмегине кирген дисциплиналар боюнча дагы аттестациялык сынактар жождун кароосу боюнча киргизилет.

5.3. Магистрлерди даярдоонун НББПсын ишке ашыруунун шарттарына карата талаптар.

5.3.1. Окуу процессин кадрдык камсыз кылуу.

Магистрлерди даярдоонун негизги билим берүү программасын ишке ашыруу квалификациялуу педагогикалык кадрлар менен камсыз кылынышы керек, андан да магистратура багыты боюнча окуу процессин камсыз кылуучу окутуучулардын ___%дан кем эмесинин илимдин кандидаты, доктору окумуштуулук даражасы болушу керек.

Магистрдик программанын илимий мазмуну жана билим берүүчү бөлүгүнүн жалпы жетекчилигин профессор же илимдин доктору жүзөгө ашырышы керек; бир профессор же илимдин доктору мындай жетекчиликти эки магистрдик программанын алкагында жүзөгө ашыра алат; жождун окумуштуулар кеңешинин чечими менен магистрдик программага жетекчиликти доценттик наамы бар илимдин кандидаты да жүзөгө ашыруусу толук ыктымал.

Студент-магистрантка түздөн-түз жетекчиликти окумуштуулук даражасы жана илимий наамы же бул жагынан жетекчилик кылуу тажрыйбасы бар илимий жетекчилер жүзөгө ашырышат, бир илимий жетекчи _____ көп эмес студент-магистрантка жетекчилик кыла алат (муну жождун окумуштуулар кеңеши аныктайт).

5.3.2. Окуу процессин окуу-методикалык жана маалыматтык камсыз кылуу.

Магистрларды даярдоонун НББПсын ишке ашыруу ар бир студенттин маалыматтар базасына жана негизги билим берүү программасынын дисциплиналарынын (модулдарынын) толук тизмеги боюнча түзүлгөн китепканалык фонддорго жол алуусу менен камсыз кылынуусу керек.

Студенттер үчүн ата мекендик жана чет өлкөлүк жождор, ишканалар жана мекемелер менен оперативдүү маалымат алмашуу мүмкүнчүлүгү камсыз кылынуусу керек.

Жождун билим берүү программасы лабораториялык практикумдарды жана практикалык сабактарды (түзүлүүчү компетенцияларды эсепке алуу менен аныкталат) камтуусу зарыл.

Библиотекалык фонддун комплекттерине жол алуу төмөнкү тизмедеги ата мекендик аталыштардын _____ кем эмесине, чет өлкөлүк журналдардын аталыштарынын _____ кем эмесине камсыз кылынганы ылайык.

5.3.3. Окуу процессин материалдык-техникалык жактан камсыздоо.

Магистрди даярдоонун негизги билим берүү программасын ишке ашыруучу жогорку окуу жайынын лабораториялык, дисциплиналык жана дисциплиналар аралык даярдоонун, студенттердин жождун окуу планында алдын ала каралган жана да аракеттеги санитардык жана өрткө каршы эрежелер менен нормаларга ылайык келчү практикалык жана илимий-изилдөөчүлүк иштеринин бардык түрлөрүн жүргүзүүнү камсыз кылуучу материалдык-техникалык базасы болуусу керек.

(Магистрларды даярдоонун негизги билим берүү программасын материалдык-техникалык жактан камсыз кылуунун маанилүүлүгү көрсөтүлөт, мисалы: полигондор, бизнес-инкубаторлор, студиялар ж.б.).

5.3.4. Бүтүрүүчүлөрдү даярдоонун сапатын баалоо. (Окуунун жыйынтыктарын текшерүүнүн формалары (кесиптик экзамен, квалификациялык иш ж.б.) жана аларга карата талаптар белгиленет).

Кыргыз
Республикасынын
Өкмөтүнүн
2011-жылдын 23-
августундагы
№ 496 токтому менен
бекитилген

**Кыргыз Республикасынын жогорку кесиптик билим
берүүсүнүн мамлекеттик билим берүү стандартынын**

_____ адистиги боюнча

МАКЕТИ

*(КР Өкмөтүнүн 2012-жылдын 4-июлундагы № 472 токтомунун редакциясына
ылайык)*

1. Жалпы жоболор

1.1. Жогорку кесиптик билим берүүнүн _____

(тизме боюнча коду - багыттын толук аталышы)

багыты боюнча ушул Мамлекеттик билим берүү стандарты "Билим берүү жөнүндө" Кыргыз Республикасынын Мыйзамына жана Кыргыз Республикасынын Өкмөтү билим берүү жаатындагы аныктаган тартипте башка ченемдик укуктук актыларына ылайык, Кыргыз Республикасынын Билим берүү жана илим министрлиги тарабынан иштелип чыккан жана Кыргыз Республикасынын Өкмөтү аныктаган тартипте бекитилген.

Бул Мамлекеттик билим берүү стандартын аткаруу адистерди даярдоо боюнча кесиптик билим берүү программаларын ишке ашыруучу бардык жождор үчүн уюштуруучулук-укуктук формаларына карабастан милдеттүү болуп эсептелет.

1.2. Терминдер, аныктамалар, белгилөөлөр, кыскартуулар (Жогорку кесиптик билим берүүнүн ушул Мамлекеттик билим берүү стандартында пайдаланылган негизги терминдер жана аныктамалар көрсөтүлөт).

Жогорку кесиптик билим берүүнүн ушул Мамлекеттик билим берүү стандартында "Билим берүү жөнүндө" Кыргыз Республикасынын Мыйзамына жана Кыргыз Республикасы жогорку кесиптик билим берүү жаатында белгиленген тартипте кабыл алган эл аралык документтерге ылайык терминдер жана аныктамалар пайдаланылат.

- негизги билим берүү программасы - максаттарды, күтүлүүчү натыйжаларды, даярдоонун тийиштүү багыты боюнча билим берүү процессин ишке ашыруунун мазмунун жана уюштурулушун регламенттөөчү окуу-методикалык документтердин жыйындысы;

- даярдоонун багыты - ар түрдүү профилдеги, фундаменталдуу даярдоонун жалпылыгы негизиндеги интеграцияланган жогорку кесиптик билимдүү кадрларды

(адистерди, бакалаврларды жана магистрлерди) даярдоо үчүн билим берүү программаларынын жыйындысы;

- профили - негизги билим берүү программасынын конкреттүү бир түргө багытталышы жана (же) кесиптик иш объекти;

- дисциплиналардын цикли - окутуунун, тарбиялоонун белгиленген максаттарына жана натыйжаларына карата белгилүү бир логикалык жыйынтыкка ээ болгон билим берүү программасынын бир бөлүгү же окуу дисциплиналарынын жыйындысы;

- модуль - окутуунун, тарбиялоонун белгиленген максаттарына жана натыйжаларына карата белгилүү бир логикалык жыйынтыкка ээ болгон окуу дисциплинасынын бөлүгү;

- компетенттүүлүк - тийиштүү тармакта кесиптик иш жүргүзүү үчүн зарыл жекече сапаттардын, билимдердин, билгичтиктердин жана көндүмдөрдүн кыймылдуу комбинациясы;

- бакалавр - академиялык даража, ал 4 жылдан кем эмес окуу мөөнөтү менен билим берүүнүн тийиштүү негизги билим берүү программаларын ийгиликтүү өздөштүргөн адамдарга аттестациянын натыйжалары боюнча ыйгарылат жана ага ээ болгондорго белгилүү бир кесиптик иш жүргүзүүгө же тийиштүү багыт боюнча "магистр" академиялык даражасын алуу үчүн окуусун улантууга укук берет;

- магистр - академиялык даража, ал тийиштүү багыт боюнча бакалавр академиялык даражасына ээ болгон жана эки жылдан кем эмес ченемдик окуу мөөнөтүндө жогорку кесиптик билим берүүнүн негизги билим берүү программаларын ийгиликтүү өздөштүргөн адамдарга аттестациянын натыйжалары боюнча ыйгарылат жана ага ээ болгондорго белгилүү бир кесиптик иш жүргүзүүгө же аспирантурада окуусун улантууга укук берет;

- кредит (зачеттук бирдик) - негизги кесиптик билим берүү программасынын сыйымдуулугунун шарттуу өлчөмү;

- окутуунун натыйжалары - негизги билим берүү программасы модулу боюнча окуунун натыйжасында ээ болгон компетенциялар.

1.3. Кыскартуулар жана белгилөөлөр (Жогорку кесиптик билим берүүнүн ушул Мамлекеттик билим берүү стандартында колдонулган негизги кыскартуулар көрсөтүлөт).

Ушул Мамлекеттик билим берүү стандартында төмөндөгү кыскартуулар колдонулат:

МББС - Мамлекеттик билим берүү стандарты;

ЖКББ - жогорку кесиптик билим берүү;

НББП - негизги билим берүү программасы;

ОМБ - окуу-методикалык бирикме;

НББП ДЦ - негизги билим берүү программасынын дисциплиналарынын цикли;

ЖИК - жалпы илимий компетенциялар;

ИК - инструменталдык компетенциялар;

КК - кесиптик компетенциялар;

СИЖМК - социалдык-инсандык жана жалпы маданий компетенциялар.

2. Колдонуу тармагы

(ББС аныктамасы берилет, милдеттүү аткаруу көрсөтүлөт).

2.1. Жогорку кесиптик билим берүүнүн ушул Мамлекеттик билим берүү стандарты (мындан ары - ЖКББ МББС) бакалаврларды даярдоо багыты боюнча негизги билим берүү программаларын ишке ашыруудагы милдеттүү нормалардын, эрежелердин жана талаптардын жыйындысы жана _____

_(тизме боюнча коду - багыттын толук аталышы)

уюштуруучулук-усулдук документтерди иштеп чыгуу, лицензиясы же Кыргыз Республикасынын аймагында мамлекеттик аккредитациясы (аттестациясы) бар, бардык жогорку кесиптик билим берүүчү билим берүү мекемелеринин (мындан ары - жождор), уюштуруучулук-укуктук формаларына карабастан жогорку кесиптик билим берүүнүн негизги билим берүү программаларын өздөштүрүү сапатын баалоо үчүн негиз болуп эсептелет.

2.2. (ЖКББ МББСын негизги пайдалануучулар көрсөтүлөт).

Ушул ЖКББ МББСын _____

(тизме боюнча коду - багыттын толук аталышы)

Багыты боюнча негизги пайдалануучулар төмөнкүлөр болуп саналат:

- жождордун администрациясы жана илимий-педагогикалык курамы (профессордук-окутуучулук курам, илимий кызматкерлер), өздөрүнүн жождорундагы ошол багыт жана даярдоонун деңгээли боюнча илимдин, техниканын жана социалдык чөйрөнүн жетишкендиктерин эсепке алып, негизги кесиптик билим берүү программаларын иштеп чыгуу, натыйжалуу ишке киргизүү жана жаңылоо үчүн жооптуу адамдар;

- жождун даярдоонун ошол багытындагы негизги билим берүү программасын өздөштүрүү боюнча өзүнүн окуу ишин натыйжалуу ишке ашыруу үчүн жооптуу студенттер;

- тийиштүү кесиптик иш чөйрөсүндөгү адистердин жана иш берүүчүлөрдүн бирикмелери;

- Кыргыз Республикасынын билим берүү чөйрөсүндөгү аткаруу бийлигинин борбордук мамлекеттик органынын тапшыруусу боюнча негизги билим берүү программаларын иштеп чыгууну камсыз кылуучу окуу-методикалык бирикмелер жана кеңештер;

- жогорку кесиптик билим берүүнү каржылоону камсыз кылуучу аткаруу бийлигинин мамлекеттик органдары;

- аткаруу бийлигинин жогорку кесиптик билим берүү системасында мыйзамдардын сакталышына контролду камсыз кылуучу, жогорку кесиптик билим берүү чөйрөсүндө аттестацияны, аккредитацияны жана сапатка контролду жүзөгө ашыруучу ыйгарым укуктуу мамлекеттик органдар.

2.3. Абитуриенттердин даярдыгынын деңгээлине талаптар.

2.3.1. "Адис" квалификациясынын ыйгарылышы менен жогорку кесиптик билим алууга талаптанган абитуриенттин билим деңгээли - жалпы орто билим же кесиптик орто (же кесиптик жогорку) билим.

2.3.2. Абитуриенттин жалпы орто билими же кесиптик орто (же кесиптик жогорку) билими тууралуу мамлекеттик үлгүдөгү документи болушу керек.

3. Адистиктин жалпы мүнөздөмөсү

(Ушул адистикте (адис) жогорку билим берүүнүн кайсы деңгээли ишке ашырылары, окууну бүтүшү менен аларга кайсы квалификация ыйгарылары көрсөтүлөт).

3.1. Кыргыз Республикасында айрым адистиктерди даярдоо боюнча _____

(тизме боюнча коду - адистиктин толук аталышы)

ЖКББ НББП ишке ашырылат;

ЖКББ НББПны толугу менен өздөштүргөн жана белгиленген тартипте мамлекеттик жыйынтыктоо аттестациясынан ийгиликтүү өткөн жождордун бүтүрүүчүлөрүнө "адис" квалификациясы ыйгарылып, жогорку билими тууралуу диплом берилет.

3.2. (Окуунун ченемдик мөөнөттөрү, ЖКББ НББПны өздөштүрүүнүн кредиттериндеги (зачеттук бирдиктериндеги) жалпы эмгек сыйымдуулугу көрсөтүлөт).

Күндүзгү окуу формасындагы жалпы орто же кесиптик орто билим базасында

(тизме боюнча коду - багыттын толук аталышы)

адистерди даярдоодо ЖКББ НББПны өздөштүрүүнүн ченемдик мөөнөтү 5 жылдан кем эместе түзөт.

Күндүзгү-сырттан (кечки) жана сырттан окуу формалары боюнча адистерди даярдоодо ЖКББ НББПны өздөштүрүүнүн, ошондой эле окутуунун ар түрдүү формалары айкалышкан жана дистанттык билим берүү технологиялары пайдаланылган учурдагы мөөнөттөрү жож тарабынан күндүзгү окуу формасындагы өздөштүрүүнүн белгиленген ченемдик мөөнөтүнө салыштырмалуу бир жылга узартылат.

ЖКББ НББПны адистиктер боюнча өздөштүрүүнүн башка ченемдик мөөнөттөрүн Кыргыз Республикасынын Өкмөтү белгилейт.

3.3. ЖКББ НББПны адистик боюнча өздөштүрүүнүн жалпы эмгек сыйымдуулугу 300дөн кем эмес кредиттерге (зачеттук бирдикке) барабар.

Күндүзгү окуу формасы боюнча окуу жылындагы ЖКББ НББПнын эмгек сыйымдуулугу 60тан кем эмес кредиттерге (зачеттук бирдикке) барабар.

Бир окуу семестринин эмгек сыйымдуулугу 30 кредиттерге (зачеттук бирдикке) барабар (окуу процесси эки семестрлик болуп курулган учурда).

Бир кредит (зачеттук бирдик) студенттин окуу ишинин 30 саатына барабар (анын ичинде анын аудиториялык, өз алдынча иштери жана аттестациянын бардык түрлөрү).

Күндүзгү-сырттан (кечки) жана сырттан окуу формалары боюнча негизги билим берүү программасынын, ошондой эле окутуунун ар түрдүү формалары айкалышкан жана дистанттык билим берүү технологиялары пайдаланылган учурдагы эмгек сыйымдуулугу окуу жылы үчүн 48 кредиттерден (зачеттук бирдиктен) кем эместе түзөт.

3.4. ЖКББ НББПнын инсанды окутуу жана тарбиялоо жаатындагы даярдоонун адистиктери боюнча максаттары.

3.4.1. ЖКББ НББПнын окутуу жаатындагы даярдоонун адистиктер боюнча максаты болуп _____ эсептелинет:

(ЖКББ НББПнын окутуу жаатындагы максаттары түзүлөт. Мисалы: "Гуманитардык, социалдык, экономикалык, математикалык жана табигый илимий билимдердин негиздери жаатында даярдоо, бүтүрүүчүгө тандап алган иш чөйрөсүндө ийгиликтүү иштөөгө мүмкүндүк берүүчү атайын кесиптик (адистин деңгээлинде) билим алуу, анын социалдык мобилдүүлүгүнө жана эмгек рыногундагы туруктуулугуна өбөлгө түзүүчү универсалдуу жана предметтик-адистешкен компетенцияларга ээ болуу").

3.4.2. ЖКББ НББПнын инсанды тарбиялоо жаатындагы даярдоонун багыты боюнча максаты болуп _____ эсептелинет:

(ЖКББ НББПнын студенттердин социалдык-инсандык сапаттарын калыптандыруу жаатындагы максаттары түзүлөт: максатка умтулгандык, уюшкандык, эмгекчилдик, жоопкерчиликтүүлүк, жарандуулук, коммуникативдүүлүк, толеранттуулук, алардын жалпы маданиятын жогорулатуу ж.б.).

3.5. Бүтүрүүчүлөрдүн кесиптик иш чөйрөсү.

Бүтүрүүчүлөрдү кесиптик ишин даярдоо багыты боюнча чөйрөсү өзүнө камтыйт:

(Тийиштүү адистерди даярдоо жумуштары жүргүзүлгөн кесиптик иштин түрлөрү саналат).

3.6. Бүтүрүүчүлөрдүн кесиптик иш объектилери.

Бүтүрүүчүлөрдүн кесиптик ишинин багыты _____

боюнча объектилерден болуп эсептелишет:

(Бүтүрүүчүлөрдүн кесиптик иш объектилери көрсөтүлөт)

3.7. Бүтүрүүчүлөрдүн кесиптик иштеринин түрлөрү: _____

(Бүтүрүүчүлөрдүн кесиптик иш түрлөрү көрсөтүлөт. Мисалы: илимий-изилдөөчүлүк, өндүрүштүк-технологиялык, уюштуруучулук-башкаруучулук, долбоорлук ж.б.).

Негизинен бүтүрүүчү даярдалып жаткан кесиптик иштин конкреттүү түрлөрү кызыкдар иш берүүчүлөр менен бирдикте жогорку окуу жайы тарабынан иштелип чыгылчу билим берүү программасынын мазмунун аныкташы керек.

3.8. Бүтүрүүчүлөрдүн кесиптик иш милдеттери (кызыкдар иш берүүчүлөрдүн катышуусу менен иштелип чыгылат)(*).

Адистин кесиптик иш милдеттери _____

(Милдеттер 3.7-пунктта саналып өтүлгөн кесиптик иштин түрлөрүнө ылайык көрсөтүлөт).

(*) Бүтүрүүчү даярдала турган кесиптик иштин милдеттеринин тизмеги негизинен кесиптик иштин тийиштүү тармагындагы квалификациялуу талаптардан

келип чыгуусу керек. Эгер ал жок болсо, кесиптик иш милдеттеринин тизмеги иш берүүчүлөрдүн сөзсүз катышуусу менен ЖКББ МББС долбоорунун иштеп чыгуучулар тарабынан түзүлүүсү зарыл.

4. НББПны ишке ашыруунун шарттарына карата жалпы талаптар

Жождун НББПны ишке ашыруудагы укуктарына жана милдеттүүлүктөрүнө жалпы талаптар.

4.1.1. Жождор даярдоонун багыты боюнча негизги билим берүү программасын өз алдынча иштеп чыгышат. НББП Кыргыз Республикасынын даярдоо багыттары боюнча эмгек рыногунун керектөөлөрүн эсепке алуу менен тийиштүү мамлекеттик билим берүү стандартынын негизинде иштелип чыгылат.

Жождор НББПны илимдин, маданияттын, экономиканын, техниканын, технологиялардын жана социалдык чөйрөнүн өнүгүүсүн эсепке алып, жождо билим берүүнүн сапатынын кепилдигин камсыз кылуу боюнча төмөндөгүлөрдө камтылган сунуш-көрсөтмөлөрдү кармануу менен жыл сайын жаңылап турууга милдеттүү:

- бүтүрүүчүлөрдү даярдоонун сапатын камсыз кылуу боюнча стратегиялардын иштелмесинде;

- билим берүү программаларын мезгил-мезгили менен рецензиялоонун мониторингинде;

- так макулдашылган критерийлердин негизинде студенттердин билимдеринин жана билгичтиктеринин, бүтүрүүчүлөрдүн компетенцияларынын деңгээлин баалоонун объективдүү өтүү тартиптеринин иштелмелеринде;

- окутуучулук курамдын сапатын жана компетенттүүлүгүн камсыз кылууда;

- бардык ишке ашырылуучу билим берүү программаларын жетиштүү ресурстар менен камсыз кылууда, аларды колдонуунун натыйжалуулугун көзөмөлүндө, мунун ичинде окуп жаткандарды сурап билүү жолу менен;

- өзүнүн ишин (стратегияларын) баалоо жана башка билим берүү мекемелери менен катар коюп салыштыруу үчүн макулдашылган критерийлер боюнча өзүн өзү изилдөөнү үзгүлтүксүз жүргүзүүдө;

- коомчулукту өзүнүн изилдөөлөрүнүн жыйынтыктары, пландары, жаңылоолору тууралуу маалымдоодо.

4.1.2. Студенттерди жана бүтүрүүчүлөрдү даярдоонун сапатын баалоо алардын күндөгү, аралыктык жана жыйынтык мамлекеттик аттестациясын камтышы керек. Студенттерди жана бүтүрүүчүлөрдү алардын жекече жетишкендиктерин тийиштүү НББПнын этаптуу же түпкү талаптарга ылайык келгидей аттестациялоо үчүн баалоочу каражаттардын типтүү тапшырмаларды, текшерүү жумуштарын, тесттерди ж.б. камтуучу, билимдерди, билгичтиктерди жана ээ болгон компетенциялардын деңгээлин баалоого мүмкүндүк берүүчү базалары түзүлөт. Баалоочу каражаттардын базаларын жож иштеп чыгат жана бекитет.

Бүтүрүп чыгаруучу квалификациялуу иштердин мазмунуна, көлөмүнө жана түзүмүнө карата талаптар жогорку окуу жайдын белгиленген тартиби боюнча аныкталат.

4.1.3. НББПны иштеп чыгууда жожду бүтүрүүчүлөрдүн социалдык-инсандык компетенцияларын (мисалы, социалдык өз ара аракеттенүү компетенцияларын, өзүн өзү уюштурууну жана системалык-иш мүнөзүндөгү өз алдынча башкарууну) түзүү мүмкүнчүлүктөрү аныкталуусу керек. Жож жождун социалдык-маданий

чөйрөсүн түзүп калыптандырууга, инсандын ар тараптуу өнүгүүсү үчүн зарыл шарттарды түзүүгө милдеттүү.

Жож окуу процессинин социалдык-тарбиялык компонентин студенттик өз алдынча башкарууну өнүктүрүүнү, студенттердин коомдук уюмдардын ишине катышуусун, спорттук жана чыгармачылык клубдарды, илимий студенттик коомдорду кошуп, өнүктүрүүгө көмөктөш болууга милдеттүү.

4.1.4. Жогорку окуу жайларынын НББПсы студенттин тандоосу боюнча дисциплинаны ар бир ДЦнын вариативдүү бөлүгүнүн үчтөн биринен кем эмес көлөмүн түзүүсү керек. Студенттин каалоосу боюнча дисциплиналарды түзүүнүн тартибин жождун окумуштуулар кеңеши аныктайт.

4.1.5. Жож студенттердин өзүнүн окуу программасын түзүүгө катышуусунун реалдуу мүмкүнчүлүгүн камсыз кылууга милдеттүү.

4.1.6. Жож НББПны түзүүдө студенттерди алардын укуктары жана милдеттүүлүктөрү менен тааныштырууга, студенттер тандап алган дисциплиналар алар үчүн милдеттүү болуп эсептелинерин, ал эми алардын суммалык эмгек сыйымдуулугу окуу планында каралгандан кем болбошу керектигин түшүндүрүүгө милдеттүү.

4.2. Студенттин НББПны ишке ашыруудагы укуктарына жана милдеттүүлүктөрүнө карата жалпы талаптар.

4.2.1. Студенттер студенттин тандоосу боюнча окуу дисциплиналарын өздөштүрүүгө бөлүнгөн окуу убактысынын көлөмүнүн чектеринде НББПда алдын ала каралган конкреттүү дисциплинаны тандап алууга укуктуу.

4.2.2. Студент өзүнүн жекече билим берүү траекториясын түзүүдө дисциплинаны тандоо боюнча жождо консультация алуу жана алардын даярдоонун (адистештирүүнүн) болочок профилине таасир этүү укугуна ээ.

4.2.3. НББПны өздөштүрүүдө натыйжалуулукка жетишүү максатында СИЖМКны өнүктүрүү бөлүгүндө студенттер студенттик өз алдынча башкарууну өнүктүрүүгө, коомдук уюмдардын, спорттук жана чыгармачылык клубдардын, илимий студенттик коомдордун ишине катышууга милдеттүү.

4.2.4. Студенттер жождун НББПсында алдын ала каралган бардык тапшырмаларды белгиленген мөөнөттөрдө аткарууга милдеттүү.

4.3. Студенттин окуу жүгүнүн максималдуу көлөмү анын аудиториялык жана аудиториядан тышкаркы (өз алдынча) окуу ишинин бардык түрлөрүн камтуу менен, жумасына 45 саат болуп белгиленет.

Жумасына аудиториялык сабактардын күндүзгү окуу формасындагы көлөмүн ЖКББнын деңгээлин жана даярдоонун багытынын спецификасын эсепке алуу менен, ар бир окуу дисциплинасын үйрөнүүгө бөлүнгөн жалпы көлөмдүн 50%ы чектеринде мамлекеттик билим берүү стандарты аныктайт.

4.4. Күндүзгү-сырттан (кечки) окуу формасында аудитордук сабактардын көлөмү жумасына 16 сааттан аз болбошу керек.

4.5. Сырттан окуу формасында окутуучу менен сабак окуу мүмкүнчүлүгү студентке жылына 160 сааттан аз эмес көлөмдө камсыз кылынуусу керек.

4.6. Окуу жылындагы каникулдук убакыттын жалпы көлөмү 7-10 жуманы түзүүсү керек, мунун ичинде кыш мезгилинде 2 жумадан кем эмес.

5. Адистик боюнча НББПсынын талаптары

5.1. Адистик боюнча НББПны өздөштүрүүнүн натыйжаларына карата талаптар.

_____ адистиги боюнча бүтүрүүчү негизги билим берүү программасынын максаттарына жана ушул ЖКББ МББСнын 3.4. жана 3.8-пункттарында көрсөтүлгөн кесиптик иш тапшырмаларына ылайык төмөндөгү компетенцияларга ээ болушу керек:

а) универсалдык:

- жалпы илимий (ЖИК):

(Жалпы илимий компетенциялардын тизмеги келтирилет. Мисалы:

- табигый илимий дисциплиналардын негизги мыйзамдарын кесиптик ишинде колдонууга, математикалык анализдин жана моделдештирүүнүн усулдарын, физикадагы, химиядагы, экологиядагы теориялык жана эксперименталдык изилдөөлөрдү пайдаланууга даяр болуу (ЖИК);

- кесиптик иштин жүрүшүндө келип чыгуучу проблемалардын табигый илимий маңызын таап чыгууга, аларды чечүү үчүн тийиштүү физика-математикалык аппаратты тартууга даяр болуу (ЖИК) ж.б.

- инструменталдык (ИК):

(Конкреттүү компетенциялардын тизмеги келтирилет. Мисалы:

- компьютерде өз алдынча иштөөгө жөндөмдүүлүк (элементардык көндүмдөр) (ИК);

- мамлекеттик тилде оозеки жана жазуу түрүндөгү коммуникацияга жөндөмдүүлүк жана экинчи тилди билүү зарылдыгы (ИК);

- чакан жамааттар менен уюштуруучулук-башкаруучулук ишке даяр болуу (ИК);

- ар кайсы булактардан алынган маалыматтар менен иштөөгө даяр болуу (ИК) ж.б.

- социалдык-инсандык жана жалпы маданий (СИЖМК):

(Гуманитардык, социалдык жана экономикалык дисциплиналарды үйрөнүүнүн натыйжалары кандай болсо, так эле ошондой окуп жаткандарга ЖОЖдун социалдык-тарбиялык ишинин таасир этүүсүнүн натыйжалары эсептелинген компетенциялардын тизмеги келтирилет).

б) кесиптик (КК):

(3.7-пунктунда көрсөтүлгөн иштин түрлөрү боюнча компетенциялар көрсөтүлөт).

5.2. Адистик боюнча НББПнын структурасына талаптар.

Адистик боюнча НББПсы төмөндөгү окуу циклдерин үйрөнүүнү караштырат (таблица):

(Мисалы: А1 - гуманитардык, социалдык жана экономикалык цикл;

А2 - математикалык жана табигый илимий цикл;

А3 - кесиптик цикл)

жана бөлүмдөрдүн:

(Мисалы: А4 - дене тарбия;

А5 - практика жана/же илимий-изилдөөчүлүк иш).

Таблица - Адистик боюнча НББПнын түзүмү

НББП ДЦнын коду	Окуу циклдери жана аларды өздөштүрүүнүн долбоорлонгон натыйжалары	Эмгек сыйымдуулугу (зачеттук бирдиктер)	Үлгүлүү программаларды, окуу китептерин жана окуу куралдарын иштеп чыгуу үчүн дисциплиналардын тизмеги	Түзүлүүчү компоненттердин (коддоору)
А.1	Гуманитардык, социалдык жана экономикалык цикл	(*)		
	Базалык бөлүк Циклдин базалык бөлүгүн үйрөнүүнүн натыйжасында студент: билүүсү керек; жасай билиши керек; аткара билүүсү керек	(*)		
	Вариативдүү бөлүк (билимдер, билгичтиктер, көндүмдөр жокдун НББП менен аныкталышат)			
А.2 (**)	Математикалык жана табигый илимий цикл	(*)		
	Базалык бөлүк Циклдин базалык бөлүгүн үйрөнүүнүн натыйжасында студент:	(*)		

	билүүсү керек;			
	жасай билиши керек;			
	аткара билүүсү керек			
	Вариативдүү бөлүк			
	(билимдер,			
	билгичтиктер,			
	көндүмдөр жождун НББП			
	менен аныкталышат)			
А.3	Кесиптик цикл	(*)		
	Базалык (жалпы	(*)		
	кесиптик) бөлүк			
	Циклдин базалык			
	бөлүгүн үйрөнүүнүн			
	натыйжасында студент:			
	билүүсү керек;			
	жасай билиши керек;			
	аткара билүүсү керек			
	Вариативдүү бөлүк			
	(билимдер,			
	билгичтиктер,			
	көндүмдөр жождун НББП			
	менен аныкталышат)			
А.4	Дене тарбия	400 саат		
А.5	Практика жана (же)	(*)		
	илимий-изилдөөчүлүк			
	иш практикалык			
	билгичтиктер жана			
	көндүмдөр ЖОЖдун НББП			
	менен аныкталышат)			
	Негизги билим берүү	300		
	программасынын жалпы			
	эмгек сыйымдуулугу			

(*) 1. НББП ДЦга кирүүчү айрым дисциплиналардын эмгек сыйымдуулугу 10 зачеттук бирдиктерге чейинки интервалда берилет.

2. НББП ДЦны А.1, А.2 жана А.3 базалык түзүүчүлөрдүн кошунду эмгек сыйымдуулугу НББП ДЦда көрсөтүлгөн жалпы эмгек сыйымдуулугунун 50% кем эмесин түзүүсү керек.

(**) ДЦ А.2нин аталышы даярдоо багыты кирүүчү билим берүү тармагынын өзгөчөлүктөрүн эсепке алуу менен аныкталат.

(***) Жыйынтыктоочу мамлекеттик аттестация өз ичине бүтүрүүчү квалификациялык иштин - дипломдук долбоордун же дипломдук иштин корголушун камтыйт.

Мамлекеттик сынак жождун кароосу боюнча киргизилет.

Дисциплиналардын ар бир циклинин жож белгилеген базалык (милдеттүү) бөлүгү жана вариативдүү (профилдик) бөлүгү болот. Вариативдүү (профилдик) бөлүк базалык дисциплиналардын мазмунунда аныкталган билимдерди, билгичтиктерди жана көндүмдүктөрдү тереңдетүүгө мүмкүндүк берип, жождон кийинки кесиптик билим алуусун улантып, ийгиликтүү кесиптик иш үчүн билим берүү жана көндүмдүктөрүн тереңдетүүгө мүмкүндүк берет. Вариативдүү (профилдик) бөлүк эки бөлүктөн: студенттердин тандоосу боюнча жождук компоненттен жана дисциплиналардан турат.

5.3. Адистик боюнча НББПны ишке ашыруунун шарттарына талаптар.

5.3.1. Окуу процессин кадрдык камсыз кылуу.

Адистерди даярдоонун НББПсын ишке ашыруу, окутулуп жаткан дисциплинанын профилине ылайык келүүчү базалык билими бар жана илимий жана (же) илимий-методикалык иш менен системалуу алектенген педагогикалык кадрлар менен камсыз кылынышы, андан да илимдин кандидаты, доктору даражасы бар окутуучулардын үлүшү ушул негизги билим берүү программасы боюнча билим берүү процессин камсыз кылып турган окутуучулардын жалпы санынын _____%ынан аз эмес болушу керек.

Атайын дисциплиналардын окутуучуларынын, илимдин кандидаты, доктору окумуштуулук даражасы жана (же) тийиштүү кесиптик чөйрөдө иш тажрыйбасы болушу керек.

5.3.2. Окуу процессин окуу-методикалык жана маалыматтык камсыз кылуу.

Адистерди даярдоонун НББПсын ишке ашыруу ар бир студенттин маалыматтар базасына жана негизги билим берүү программасынын дисциплиналарынын толук тизмеги боюнча түзүлгөн китепканалык фонддорго бир студентке _____ нускадан кем эмес окуу китептери жана окуу-методикалык колдонмолор менен камсыз кылуу эсебинде жол алуусу камсыз кылынуусу керек.

Жогорку курстардын студенттери үчүн ата мекендик жана чет өлкөлүк жождор, ишканалар жана мекемелер менен оперативдүү маалымат алмашуу мүмкүнчүлүгү камсыз кылынуусу керек.

Жождун билим берүү программасы лабораториялык практикумдарды жана практикалык сабактарды (түзүлүүчү компетенцияларды эсепке алуу менен аныкталат) камтуусу зарыл.

Библиотекалык фонддун комплекттерине жол алуу төмөнкү тизмедеги ата мекендик аталыштардын _____ кем эмесине, чет өлкөлүк журналдардын аталыштарынын _____ кем эмесине камсыз кылынганы ылайык (Басылмалардын тизмеги көрсөтүлөт).

5.3.3. Окуу процессин материалдык-техникалык жактан камсыздоо.

Адистерди даярдоонун негизги билим берүү программасын ишке ашыруучу жогорку окуу жайынын лабораториялык, дисциплиналык жана дисциплиналар аралык даярдоонун, студенттердин жождун окуу планында алдын ала каралган жана да аракеттеги санитардык жана өрткө каршы эрежелер менен нормаларга ылайык келчү практикалык жана илимий-изилдөөчүлүк иштеринин бардык түрлөрүн жүргүзүүнү камсыз кылуучу материалдык-техникалык базасы болуусу керек.

(Негизги билим берүү программасын материалдык-техникалык жактан камсыз кылуунун маанилүүлүгү көрсөтүлөт, мисалы: полигондор, технологиялык лабораториялар, студиялар ж.б.).

5.3.4. Бүтүрүүчүлөрдү даярдоонун сапатын баалоо.

(Окуунун жыйынтыктарын текшерүүнүн формалары (кесиптик экзамен, квалификациялык иш ж.б.) жана аларга карата талаптар белгиленет).

Кыргыз
Республикасынын
Өкмөтүнүн
2011-жылдын 23-
августундагы
№ 496 токтому менен
бекитилген

**Бүтүрүүчүгө "бакалавр" академиялык даражасын
ыйгаруу менен ырасталган жогорку кесиптик билим
берүүнүн даярдоо багыттарынын
ТИЗМЕГИ**

*(КР Өкмөтүнүн
2012-жылдын 4-июлундагы № 472, 2014-жылдын 22-июлундагы № 405
токтомдорунун редакциясына ылайык)*

Коду	Бакалаврларды даярдоо багыттарынын аталышы	Академиялык даражанын аталышы
510000	Физика-математика илимдери жана фундаменталдык информатика	
510100	Математика	Бакалавр
510200	Колдонмо математика жана информатика	Бакалавр
510300	Маалымат технологиялары	Бакалавр
510400	Физика	Бакалавр
510500	Радиофизика	Бакалавр
510600	Фундаменталдык информатика жана информациялык технологиялар	Бакалавр
510700	Информациялык системаларды математикалык камсыздоо жана администрациялоо	Бакалавр

520000	Табият таануу илимдери	
520100	Химия	Бакалавр
520200	Биология	Бакалавр
520300	Геология	Бакалавр
520400	География	Бакалавр
520500	Картография жана геоинформатика	Бакалавр
520600	Гидрометеорология	Бакалавр
520700	Жер кыртышынын билими	Бакалавр
520800	Жаратылышты колдонуу жана экология	Бакалавр
520900	Биоэкология	Бакалавр
530000	Гуманитардык илимдер	
530100	Философия	Бакалавр
530200	Политология	Бакалавр
530300	Психология	Бакалавр
530400	Тарых	Бакалавр
530500	Юриспруденция	Бакалавр
530600	Журналистика	Бакалавр
530700	Реклама жана коом менен байланыштар	Бакалавр
530800	Эл аралык мамилелер	Бакалавр
530900	Чыгыш таануу, африка таануу	Бакалавр
531000	Филология	Бакалавр

531100	Лингвистика	Бакалавр
531200	Компьютердик лингвистика	Бакалавр
531300	Маданият таануу	Бакалавр
531400	Диндерди таануу	Бакалавр
531500	Аймак таануу (Регионоведение)	Бакалавр
531600	Теология	Бакалавр
531700	Америка таануу	Бакалавр
531800	Европа таануу	Бакалавр
531900	Антропология	Бакалавр
532000	Дене тарбия	Бакалавр
532100	Спорттун, ден-соолуктун туризми жана рекреация	Бакалавр
532200	Ужук коргоо иши	Бакалавр
532300	Кытай таануу	Бакалавр
532400	Эркин искусство жана илимдер	Бакалавр
540000	Социалдык илимдер	
540100	Социология	Бакалавр
540200	Социалдык иштер	Бакалавр
540300	Жаштар менен иштөөнү уюштуруу	Бакалавр
550000	Педагогикалык билим берүү	
550100	Табигый-илимий билим берүү	Бакалавр
550200	Физика-математикалык билим берүү	Бакалавр

550300	Филологиялык билим берүү	Бакалавр
550400	Социалдык-экономикалык билим берүү	Бакалавр
550500	Технологиялык билим берүү	Бакалавр
550600	Көркөмдүк билим берүү	Бакалавр
550700	Педагогика	Бакалавр
550800	Кесиптик билим берүү	Бакалавр
560000	Саламаттыкты сактоо	
560100	Коомдук саламаттыкты сактоо	Бакалавр
570000	Маданият жана искусство	
570100	Искусствонун тарыхы жана теориясы	Бакалавр
570200	Музыкалык искусство	Бакалавр
570300	Театралдык искусство	Бакалавр
570400	Дизайн	Бакалавр
570500	Көркөм сүрөт искусствосу	Бакалавр
570600	Китепкана таануу жана документ жүргүзүү	Бакалавр
570700	Текстиль жана костюм искусствосу	Бакалавр
570800	Басып чыгаруу иштери	Бакалавр
570900	Реставрация	Бакалавр
571000	Элдик көркөм маданияты	Бакалавр
571100	Телевидение	Бакалавр
571200	Музеология жана маданий, тарыхый мурастын	Бакалавр

	объекттерин коргоо	
580000	Экономика жана башкаруу	
580100	Экономика	Бакалавр
580200	Менеджмент	Бакалавр
580300	Коммерция	Бакалавр
580400	Соода иши	Бакалавр
580500	Бизнес-информатика	Бакалавр
580600	Логистика	Бакалавр
580700	Бизнес башкаруу	Бакалавр
580800	Персоналдарды башкаруу	Бакалавр
580900	Мамлекеттик жана муниципалдык башкаруу	Бакалавр
581000	Маркетинг	Бакалавр
590000	Маалымат коопсуздугу	
590100	Маалымат коопсуздугу	Бакалавр
600000	Тейлөө сферасы	
600100	Сервис	Бакалавр
600200	Туризм	Бакалавр
600300	Мейманкана иши	Бакалавр
610000	Айыл чарбасы	
610100	Агрохимия жана агрожер кыртышын таануу	Бакалавр
610200	Агрономия	Бакалавр

610300	Агроинженерия	Бакалавр
610400	Зоотехния	Бакалавр
610500	Ветеринария	Бакалавр
610700	Балык чарба	Бакалавр
610600	Айыл чарба продукцияларын өндүрүүнүн жана кайра иштетүүнүн технологиясы	Бакалавр
620000	Геодезия жана жерге жайгаштыруу	
620100	Геодезия жана аралыктык байкаштыруу	Бакалавр
620200	Жерге жайгаштыруу жана кадастрлар	Бакалавр
630000	Геология, чалгындоо жана кендерди иштетүү	
630100	Колдонмо геология	Бакалавр
630200	Геологиялык чалгындоонун технологиясы	Бакалавр
630300	Тоо иштери	Бакалавр
630400	Нефти, газ иштери	Бакалавр
640000	Энергетика жана электротехника	
640100	Жылуулук энергетикасы жана жылуулук техникасы	Бакалавр
640200	Электроэнергетика жана электротехника	Бакалавр
650000	Материал таануу, металлургия жана машина куруу	
650100	Материал таануу жана материалдардын технологиясы	Бакалавр
650200	Металлургия	Бакалавр

650300	Машина куруу	Бакалавр
650400	Технологиялык машиналар жана жабдуулар	Бакалавр
650500	Колдонмо механика	Бакалавр
660000	Курал-жарак жана куралдануу системасы	
660100	Курал-жарак жана куралдануу системасы	Бакалавр
670000	Транспорттук техника жана технология	
670100	Жер үстүндөгү транспорттук-технологиялык машиналар жана комплекстер	Бакалавр
670200	Транспорттук-технологиялык машиналарды жана комплекстерди эксплуатациялоо	Бакалавр
670300	Транспорттук процесстердин технологиясы	Бакалавр
680000	Приборкуруу	
680100	Приборкуруу	Бакалавр
680200	Биотехникалык системалар жана технологиялар	Бакалавр
690000	Электротехника, радиотехника жана байланыш	
690100	Электроника жана наноэлектроника	Бакалавр
690200	Радиотехника	Бакалавр
690300	Инфокоммуникациялык технологиялар жана байланыш системасы	Бакалавр
690400	Электрондук каражаттардын технологиясы жана конструкциялоосу	Бакалавр
690500	Транспорттук радиожабдууларды техникалык жактан колдонуу жана тейлөө	Бакалавр
700000	Автоматташтыруу жана башкаруу	

700100	Системалык талдоо жана башкаруу	Бакалавр
700200	Техникалык системаны башкаруу	Бакалавр
700300	Технологиялык процесстерди жана өндүрүштү автоматташтыруу	Бакалавр
700400	Сапатты башкаруу	Бакалавр
700500	Мехатроника жана робототехника	Бакалавр
700600	Стандартташтыруу, сертификатташтыруу жана метрология	Бакалавр
700700	Инноватика	Бакалавр
700800	Техникалык физика	Бакалавр
710000	Эсептөө техникасы жана информациялык технологиялар	
710100	Информатика жана эсептөө техникасы	Бакалавр
710200	Информациялык система жана технологиялар	Бакалавр
710300	Колдонмо информатика	Бакалавр
710400	Программалык инженерия	Бакалавр
710500	Интернет технологиялар жана башкаруу	Бакалавр
720000	Химиялык технология жана биотехнология	
720100	Химиялык технология	Бакалавр
720200	Биотехнология	Бакалавр
720300	Химия технологиясында, нефтьхимияда жана биотехнологияда энергия жана ресурс үнөмдөөчү процесстер	Бакалавр

730000	Токой ресурстарын кайталап өндүрүү жана кайра иштетүү	
730100	Токой иштери жана ландшафтык курулуш	Бакалавр
730200	Жыгач даярдоо жана жыгачты кайра иштетүү өндүрүшүнүн технологиясы	Бакалавр
740000	Азык-түлүк жана керектелүүчү товарлардын технологиясы жана өндүрүшү	
740100	Өсүмдүктөрдөн жасалуучу азык-түлүктөрдүн технологиясы жана өндүрүшү	Бакалавр
740200	Жаныбарлардан жасалуучу азык-түлүктөрдүн технологиясы жана өндүрүшү	Бакалавр
740300	Коомдук тамактанууну уюштуруу жана продукциянын технологиясы	Бакалавр
740400	Текстиль өндүрүшүндөгү буюмдардын долбоору жана технологиясы	Бакалавр
740500	Материалдарды көркөмдөп жасалгалоонун технологиясы	Бакалавр
740600	Полиграфиялык жана таңгактоо өндүрүшүнүн технологиясы	Бакалавр
740700	Жеңил өнөр жай буюмдарынын технологиясы жана конструкциялоо	Бакалавр
750000	Архитектура жана курулуш	
750100	Архитектура	Бакалавр
750200	Архитектуралык чөйрөнүн дизайны	Бакалавр
750300	Реставрация жана архитектуралык чөйрөнү реконструкциялоо	Бакалавр
750400	Шаар курулушу	Бакалавр

750500	Курулуш	Бакалавр
760000	Техносфералык коопсуздук, жаратылышты жайгаштыруу жана гидрометеорология	
760100	Жаратылышты жайгаштыруу жана суу колдонуу	Бакалавр
760200	Колдонмо гидрометеорология	Бакалавр
760300	Техносфералык коопсуздук	Бакалавр
770000	Аскердик билим берүү	
770100	Мотоаткыч аскердин командалык тактикалык	Бакалавр
770200	Чек ара иши	Бакалавр

Кыргыз
Республикасынын
Өкмөтүнүн
2011-жылдын 23-
августундагы
№ 496 токтому менен
бекитилген

**Бүтүрүүчүгө "магистр" академиялык даражасын
ыйгаруу менен ырасталган жогорку кесиптик
билим берүүнүн даярдоо багыттарынын
ТИЗМЕГИ**

*(КР Өкмөтүнүн
2012-жылдын 4-июлундагы № 472, 2014-жылдын 22-июлундагы № 405
токтомдорунун редакциясына ылайык)*

Коду	Магистрлерди даярдоо багыттарынын аталышы	Академиялык даражанын аталышы
510000	Физика-математика илимдери жана фундаменталдык информатика	
510100	Математика	Магистр
510200	Колдонмо математика жана информатика	Магистр
510300	Информациялык технологиялар	Магистр
510400	Физика	Магистр
510500	Радиофизика	Магистр
510600	Фундаменталдык информатика жана информациялык технологиялар	Магистр
510700	Информациялык системаларды математикалык камсыздоо жана администрациялоо	Магистр

520000	Табият таануу илимдери	
520100	Химия	Магистр
520200	Биология	Магистр
520300	Геология	Магистр
520400	География	Магистр
520500	Картография жана геоинформатика	Магистр
520600	Гидрометеорология	Магистр
520700	Жер кыртышынын билими	Магистр
520800	Жаратылышты колдонуу жана экология	Магистр
530000	Гуманитардык илимдер	
530100	Философия	Магистр
530200	Саясат таануу	Магистр
530300	Психология	Магистр
530400	Тарых	Магистр
530500	Юриспруденция	Магистр
530600	Журналистика	Магистр
530700	Реклама жана коом менен байланыштар	Магистр
530800	Эл аралык мамилелер	Магистр
530900	Чыгыш таануу, африка таануу	Магистр
531000	Филология	Магистр
531100	Лингвистика	Магистр

531200	Компьютердик лингвистика	Магистр
531300	Маданият таануу	Магистр
531400	Диндерди таануу	Магистр
531500	Теология	Магистр
531600	Чөлкөм таануу (регионоведение)	Магистр
531700	Америка таануу	Магистр
531800	Европа таануу	Магистр
531900	Антропология	Магистр
532000	Дене тарбия маданияты	Магистр
531700	Спорттун, ден-соолуктун туризми жана рекреация	Магистр
532300	Кытай таануу	Магистр
532400	Эркин искусство жана илимдер	Магистр
540000	Социалдык илимдер	
540100	Социология	Магистр
540200	Социалдык иштер	Магистр
540300	Жаштар менен иштөөнү уюштуруу	Магистр
550000	Педагогикалык билим берүү	
550100	Табигый-илимий билим берүү	Магистр
550200	Физика-математикалык билим берүү	Магистр
550300	Филологиялык билим берүү	Магистр
550400	Социалдык-экономикалык билим берүү	Магистр

550500	Технологиялык билим берүү	Магистр
550600	Көркөмдүк билим берүү	Магистр
550700	Педагогика	Магистр
550800	Кесиптик билим берүү	Магистр
560000	Саламаттыкты сактоо	
560100	Коомдук саламаттыкты сактоо	Магистр
570000	Маданият жана искусство	
570100	Искусствонун тарыхы жана теориясы	Магистр
570200	Музыкалык искусство	Магистр
570300	Театралдык искусство	Магистр
570400	Дизайн	Магистр
570500	Көркөм сүрөт искусствосу	Магистр
570600	Китепкана таануу жана документ жүргүзүү	Магистр
570700	Текстиль жана костюм искусствосу	Магистр
570800	Басып чыгаруу иштери	Магистр
570900	Реставрация	Магистр
571000	Элдик көркөм маданияты	Магистр
571100	Телевидение	Магистр
571200	Музеология жана маданий, тарыхый мурастын объекттерин коргоо	Магистр
580000	Экономика жана башкаруу	

580100	Экономика	Магистр
580200	Менеджмент	Магистр
580300	Коммерция	Магистр
580400	Соода иши	Магистр
580500	Бизнес-информатика	Магистр
580600	Логистика	Магистр
580700	Бизнести башкаруу	Магистр
580800	Персоналдарды башкаруу	Магистр
580900	Мамлекеттик жана муниципалдык башкаруу	Магистр
581000	Маркетинг	Магистр
590000	Маалымат коопсуздугу	
590100	Маалымат коопсуздугу	Магистр
600000	Тейлөө сферасы	
600100	Сервис	Магистр
600200	Туризм	Магистр
600300	Мейманкана иши	Магистр
610000	Айыл чарбасы	
610100	Агрохимия жана агрожер кыртышын таануу	Магистр
610200	Агрономия	Магистр
610300	Агроинженерия	Магистр
610400	Зоотехния	Магистр

610500	Ветеринария	Магистр
610600	Айыл чарба продукцияларын өндүрүүнүн жана кайра иштетүүнүн технологиясы	Магистр
610700	Балык чарба	Магистр
620000	Геодезия жана жерге жайгаштыруу	
620100	Геодезия жана аралыктык байкаштыруу	Магистр
620200	Жерге жайгаштыруу жана кадастрлар	Магистр
630000	Геология, чалгындоо жана кендерди иштетүү	
630100	Колдонмо геология	Магистр
630200	Геологиялык чалгындоонун технологиясы	Магистр
630300	Тоо иштери	Магистр
630400	Нефтигаз иштери	Магистр
640000	Энергетика жана электротехника	
640100	Жылуулук энергетикасы жана жылуулук техникасы	Магистр
640200	Электроэнергетика жана электротехника	Магистр
650000	Материал таануу, металлургия жана машина куруу	
650100	Материал таануу жана материалдардын технологиясы	Магистр
650200	Металлургия	Магистр
650300	Машина куруу	Магистр
650400	Технологиялык машиналар жана жабдуулар	Магистр

650500	Колдонмо механика	Магистр
660000	Курал-жарак жана куралдануу системасы	
660100	Курал-жарак жана куралдануу системасы	Магистр
670000	Транспорттук техника жана технология	
670100	Жер үстүндөгү транспорттук-технологиялык машиналар жана комплекстер	Магистр
670200	Транспорттук-технологиялык машиналарды жана комплекстерди эксплуатациялоо	Магистр
670300	Транспорттук процесстердин технологиясы	Магистр
680000	Приборкуруу	
680100	Приборкуруу	Магистр
680200	Биотехникалык системалар жана технологиялар	Магистр
690000	Электротехника, радиотехника жана байланыш	
690100	Электроника жана наноэлектроника	Магистр
690200	Радиотехника	Магистр
690300	Инфокоммуникациялык технологиялар жана байланыш системасы	Магистр
690400	Электрондук каражаттардын технологиясы жана конструкциялоосу	Магистр
690500	Транспорттук радиожабдууларды техникалык жактан колдонуу жана тейлөө	Магистр
700000	Автоматташтыруу жана башкаруу	
700100	Системалык талдоо жана башкаруу	Магистр
700200	Техникалык системаны башкаруу	Магистр

700300	Технологиялык процесстерди жана өндүрүштү автоматташтыруу	Магистр
700400	Сапатты башкаруу	Магистр
700500	Мехатроника жана робототехника	Магистр
700600	Стандартташтыруу, сертификатташтыруу жана метрология	Магистр
700700	Инноватика	Магистр
700800	Техникалык физика	Магистр
710000	Эсептөө техникасы жана информациялык технологиялар	
710100	Информатика жана эсептөө техникасы	Магистр
710200	Информациялык система жана технологиялар	Магистр
710300	Колдонмо информатика	Магистр
710400	Программалык инженерия	Магистр
710500	Интернет технологиялар жана башкаруу	Магистр
720000	Химиялык технология жана биотехнология	
720100	Химиялык технология	Магистр
720200	Биотехнология	Магистр
720300	Химия технологиясында, нефтихимияда жана биотехнологияда энергия жана ресурс үнөмдөөчү процесстер	Магистр
730000	Токой ресурстарын кайталап өндүрүү жана кайра иштетүү	
730100	Токой иштери жана ландшафтык курулуш	Магистр

730200	Жыгач даярдоо жана жыгачты кайра иштетүү өндүрүшүнүн технологиясы	Магистр
740000	Азык-түлүк жана керектелүүчү товарлардын технологиясы жана өндүрүшү	
740100	Өсүмдүктөрдөн жасалуучу азык-түлүктөрдүн технологиясы жана өндүрүшү	Магистр
740200	Жаныбарлардан жасалуучу азык-түлүктөрдүн технологиясы жана өндүрүшү	Магистр
740300	Коомдук тамактанууну уюштуруу жана продукциянын технологиясы	Магистр
740400	Тестиль өндүрүшүндөгү буюмдардын долбоору жана технологиясы	Магистр
740500	Материалдарды көркөмдөп жасалгалоонун технологиясы	Магистр
740600	Полиграфиялык жана таңгактоо өндүрүшүнүн технологиясы	Магистр
740700	Жеңил өнөр жай буюмдарынын технологиясы жана конструкциялоо	Магистр
750000	Архитектура жана курулуш	
750100	Архитектура	Магистр
750200	Архитектуралык чөйрөнүн дизайны	Магистр
750300	Реставрация жана архитектуралык чөйрөнү реконструкциялоо	Магистр
750400	Шаар курулушу	Магистр
750500	Курулуш	Магистр
760000	Техносфералык коопсуздук, жаратылышты	

жайгаштыруу жана гидрометеорология		
760100	Жаратылышты жайгаштыруу жана суу колдонуу	Магистр
760200	Колдонмо гидрометеорология	Магистр
760300	Техносфералык коопсуздук	Магистр
770000	Аскердик билим берүү	
770100	Мотоаткыч аскердин командалык тактикалык	Магистр
770200	Чек ара иши	Магистр

Кыргыз
Республикасынын
Өкмөтүнүн
2011-жылдын 23-
августундагы
№ 496 токтому менен
бекитилген

**Бүтүрүүчүгө "адис" квалификациясын
ыйгаруу менен ырасталган жогорку
кесиптик билим берүүнүн адистиктердин
ТИЗМЕГИ**

*(КР Өкмөтүнүн
2012-жылдын 4-июлундагы № 472, 2014-жылдын 22-июлундагы № 405
токтомдорунун редакциясына ылайык)*

Коду	Адистиктердин аталышы	Адистиктердин квалификациясынын аталышы
530000	Гуманитардык илимдер	
530001	Клиникалык психология	Психолог. Клиникалык психолог
530002	Соттук экспертиза	Криминалист эксперт
530003	Котормо жана котормо таануу	Котормочу
530004	Бажы иши	Бажы ишинин адиси
560000	Саламаттыкты сактоо	
560001	Дарылоо иши	Врач
560002	Педиатрия	Врач
560003	Медициналык-профилактикалык иши	Врач
560004	Стоматология	Врач

560005	Фармация	Фармацевт
560006	Мээрман-айым иши	Мээрман айым ишинин менеджери жана окутуучусу
570000	Маданият жана искусство	
570001	Искусство таануу	Искусствовед
570002	Театр таануу	Театровед
570003	Хореография искусствонун тарыхы жана теориясы	Балетовед
570004	Музыка таануу	Музыковед
570005	Кино таануу	Киновед
570006	Кинооператорлук	Кинооператор
570007	Көркөм сүрөт искусствосунун тарыхы жана теориясы	Искусствовед
570008	Инструменталдык аткаруучулук (инструменттердин түрлөрү боюнча)	Концерттик аткаруучу
570009	Вокалдык искусство (вокалдын түрлөрү боюнча)	Опера ырчысы, концерттик-камералык ырчы, окутуучу
570010	Дирижерлук кылуу (аткаруучу коллективдердин түрлөрү боюнча)	Академиялык хордун дирижеру, опера жана симфониялык оркестрлардын дирижеру, окутуучу
570011	Композиция	Композитор, окутуучу
570012	Музыкалык эстрада искусствосу (түрлөрү боюнча)	Концерттик аткаруучу, ансамблдин солисти, эстрада оркестринин (ансамблинин)

		жетекчиси (дирижеру), окутуучу, концерттик аткаруучу, ансамблдин солисти
570013	Үн режиссурасы (колдонулуучу багыттары боюнча)	Үн режиссеру
570014	Актердук өнөр	Телеберүү жана кино актеру
570015	Режиссура (колдонулуучу багыттары боюнча)	Драма режиссеру
570016	Театралдык-декорациялык искусство	Театрда сүрөтчү-постановщик
570017	Хореографиялык өнөр	Хореограф
570018	Хореографиялык режиссура	Режиссер-балетмейстр
570019	Хореографиялык педагогика	Хореографиянын педагогу
570020	Дизайн	Дизайнер
570021	Интерьер жана жабдуулар	Чөйрөнү жасалгалоочу-сүрөтчү
570022	Декоративдик-колдонмо искусствосу жана элдик кол өнөрчүлүк	Сүрөтчү-керамист
570023	Монументалдык-декоративдик искусство	Монументалдык-декоративдик искусствонун сүрөтчүсү
570024	Живопись	Живопись-сүрөтчү
570025	Графика	Өндүрүш графикасы боюнча сүрөтчү
570026	Скульптура	Скульптор
570027	Адабият чыгармачылыгы	Адабият чыгармачылыгы боюнча кызматкер

570028	Элдик көркөм чыгармачылыгы	Элдик чыгармачылыктардын жетекчиси
570029	Социалдык-маданият ишмердүүлүгү	Социалдык-маданий ишмердүүлүгүнүн менеджери
570030	Китеп иштери	Китеп иштери боюнча адис
570031	Музей иши жана эстеликтерди коргоо	Музей иши боюнча адис
Техникалык илимдер		
590000	Маалымат коопсуздугу	
590001	Маалымат коопсуздугу	Инженер
610000	Айыл чарбасы	
610001	Ветеринария	Ветеринардык врач
620000	Геодезия жана жерге жайгаштыруу	
620001	Колдонмо геодезия	Инженер
630000	Геология, чалгындоо жана кендерди иштетүү	
630001	Колдонмо геология	Инженер
630002	Геологиялык чалгындоонун технологиясы	Инженер
630003	Тоо иштери	Инженер
630004	Тоо иштериндеги же нефтигаз өндүрүшүндөгү физикалык процесстер	Инженер
750000	Архитектура жана курулуш	
750001	Темир жолдун кыймылдуу	Инженер

	бөлүгү	
750002	Темир жолдорду, көпүрөлөрдү жана транспорттук тоннелдерди куруу	Инженер
760000	Техносфералык коопсуздук	
760001	Өрт коопсуздугу	Инженер
550000	Педагогикалык билим берүү	
550001	Кыргыз тилинде окутулбаган билим берүү мекемелериндеги мамлекеттик тил	Мугалим
770000	(КР Өкмөтүнүн 2012-жылдын 4-июлундагы № 472 токтомуна ылайык күчүн жоготту)	